

309146

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 9 వ తేది బుధవారము } No. 33
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ ద్వితియ ౨. } సంచిక 33

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

సల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కఠిన్వనం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుంటున్న వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు 2-0-0
" అర్ధసంవత్సర "	" " 0-8-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 0-12-0
" " " " " "	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

మీ కవసరమయినచో

ఆంధ్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని పనులను గురించియు, ఆక్రమ, ఇనువానములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల సలహా నాలోచింపవలసివచ్చినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరుమోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తలాలపెట్టె నెం 558 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామ్రాజ్ గోం నవ్వుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నిదహరింప గోరుచున్నారు.)

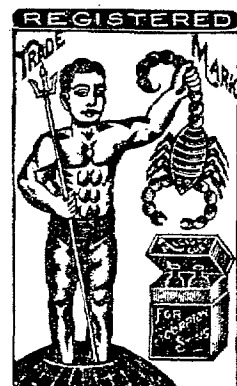
A Magic Cure for Scorpion Sting.

సర్పవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండ వలసిన యాభ్యవృద్ధి. అంగ్ల, యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పొగ డ్రాగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినమ లుంచినను మందు గుణముమాటదు, లేకునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేరూ.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇనాం. వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, పాకారుపేటపాస్టు, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము

సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు

జూపబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0

పోస్టేజి వేరూ.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని నాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యము లను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణినర్పుల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమాన్ తల్ల దేవరాజ నుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై నూ ఆనందముద్రాలయ మున అచ్చొత్తించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో వైండు చేయబడియున్నది. వెల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతాలము లతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వాముల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది.

కాలికోవైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులుప్రత్యేకం.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,

(285)

ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు

180 పుటల పుస్తకముఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతమునబాంధుట స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను ఆనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యహర్షమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చించును. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభిగ్రహ టౌవధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అష్టమశైవ మహాసభ.

రాజాపు శైవ మహాసభ సరసాపురము తాలూకా మినిమించినపాడు అగ్రహారమునందు అయ్యగారి పోతలింగముగారు జరుపుట కాహ్వానము చేసిరి. సభ వైభావి బహుళ న్యూదశి, త్రయోదశి, చతుర్థీలకు సరియైన మేయి 18, 19, 20 వ తేదీలందు జరుగునట్లు లేర్పాటులు చేయబడినవి. మాహేశ్వరు లందరును సభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుపప్రాశ్నితులు.

నివేదనము వైఖ్యమున వర్ణము దిగి పాలకొట్టు కాలవమీద గల మారుమేరు మీదుగ మినిమించినపాడునకు నూర్చును.

బళ్ళారి సరసవిద్యోగిని సభ 764

ఈ సభవారు

ఈ దినము నాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు

నల్ల (చిత్రనల్లయము)

అను నాలకమును

విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు.

ధర్మశాస్త్రములను.

రావుబహదూరు

సి. హెచ్. గాడ్

ప్రెసిడెంటు.

బి. మాధవరావు,

జనరల్ మేనేజరు.

ప్రొఫెసరు రామమూరి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

దినములు.

గుంటూరు	8-5-17 to 10-5-17	3	"
తెనాలి	11-5-17 ,, 18-5-17	3	"
ఏలూరు	14-5-17 ,, 17-5-17	4	"
రాజమండ్రి	18-5-17 ,, 21-5-17	4	"
కంటాపాడు	20-5-17 ,, 22-5-17	3	"
తణుకు	24-5-17 ,, 26-5-17	3	"
అత్తిలి	28-5-17	1	"
ఆకుపేట	30-5-17 ,, 31-5-17	2	"
భీమవరం	2-6-17 ,, 3-6-17	2	"
సరసాపురం	5-6-17 ,, 7-6-17	3	"

తేకుమానులు అమ్మకపు

నోటీసు.

అరచేతిలో విక్రయము. ధన మాంజించుటకు రాజమాన్యము. త్వరితపడుడు.

సెంట్రల్ ప్రావిన్సులలో గోదావరిజిల్లా సరిహద్దు గల శ్రీ బస్తరు రాజ్యములో దొరికిన గోదావరి జిల్లాలో కువ్వకొండపర్వతాలో శ్రీ సర్కారు వల్ల పలకలుగా తయారుచేయించబడిన తేకుమానులు వెయ్యిన్నెనిది. అవి పున్నెండులమునుండి తెబరినదమీద పున్నె చీకుపల్లెరేవుకు 40,45 మైళ్లదూరము వున్నది. సదరు చీకుపల్లెనుండినది మీదగా కూనవరంపర్వ గోదావరినదికి తీసికొని వెళ్లవచ్చును. సదరుమానులు 3 అడుగుల 4 అంగుళములు మొదలు 5 అడుగుల చిల్లరవరకు కేవలము గలిగి వున్నవి. కొనేవారు తప్పిలు భోగ్యవిషయమై శ్రీ బస్తరు రాజ్యము ఫారెస్టు ఆఫీసరు వార్షిక జగదల్ పురం వ్రాసి సంపాదించవలెను.

చి. డి. జ్యోషి,

(777)

ఫారెస్టు ఆఫీసరు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

వర్తమానమందు భరతఖండములో న్యాయవాదుల పదవి చాల బౌద్ధిత్వముతో నున్నది. వీరు మనదేశమును పరిపాలించుచున్న నిరంకుశప్రభుత్వమువారి దయకు లోనై యుండ నవసరము లేదు. న్యాయవాదులకు దొరతనమువారి అనుగ్రహముతో గాని అగ్రహముతో గాని అవసరము లేదు. తమ ఉద్యోగసంబంధమున ప్రజలతో కలసి మెలసి న్యాయవాదులు మెలగుచుందురు. తాము సాయముచేయు కార్యములందు వారి కెట్టి స్వలాభముండదు. అన్యాయము జరుగకుండ ప్రజల సౌఖ్యాభివృద్ధి లభియుట వారి విధ్యుక్తధర్మము జిల్లాకలెక్టరు ఎట్లాడించిన అట్లు భూస్వాములాదుమన్నారు. వర్తకులసంగతి చెప్పనవసరములేదు. కాని న్యాయవాదు లట్లు కాదు. వారిని నిందించుట కేవలము పొరబాటు వీరు దేశోద్ధాకులు; ప్రజల త్రేయమును గోరువారు. దొరతనమువారికి వీరిపట్ల అనుగ్రహ ముండుటకు వీలులేదు. వీరికి కారణములు చెందుగలవు. దొరతనమువారి ప్రాపేదియు వీరికివసరములేదు. దొరతనమువారి లోటుబాటులను నిష్పక్షపాతముగ వెల్లడిచేయుదురు. ఇంగుచేతనే వీరినిదొరతనమువారు మరెంతమృత్యుముతో జూచి తనపక్షమున జేర్చుకొనవలయును. వీరు స్వలాభమున కన్నకు పాలుపడువారు గారు. ఇంత స్వల్ప సంఖ్యాజనులను మన మంత్రులుగాను, పార్లమెంటు మెంబరులుగాను నెట్లు నియమింపగలమని మన అధికార వర్గమువారు చనుచున్నారు. అట్లయినచో ఈ దేశము నేలమన్న దొరలమాత్రము స్వల్పసంఖ్యవాచే కాదా? మన విద్యార్థికులు మన హక్కులను కాపాడుట కసమర్థులని అందురు. అట్లయినచో విదేశీయులు మాత్రము మన ప్రతినిధు లెట్లుగుదురు? విదేశీయులలో చాలమంది మనదేశ భాష నెరుంగని కారణముచే మన దేశమునకేది వాంఛితమో అట్టిది వాంఛితమగునో కాదో గూడ తెలిసికొన జాలరు. ఎవరో కొంతమంది సికిలు సర్వీసు ఉద్యోగస్థులకు మనభాష వాతావరణ స్థితిని పంటలను గురించి ప్రశ్నించుటకు తెలిసినంత మాత్రాన దేశ మంజేమి జరుగుచున్నదో ప్రజల వాంఛ లేమియో గ్రహించుటకుకూడ భూస్వాముకలదని నుడువుట కేవలము బుద్ధిమాంధ్యము. వారిలో చాలమంది మన దేశభాషను నెరుగుదురు మన కొందురు. మనము వాడుకొనుభాష వారికిమరుతయు బోధపడదు. ఎదుటివారిభాషముల గ్రహించుకొని వీరికి గలదని మన మూహించినయెడల వీరికి పాలనాశక్తి గలదని మన మనుకొనవలెను. అంతియే గాని యథార్థముగ మనము పరిశీలించినచో వీరికి గల ఆధికారత యెద్దియో మనకు గోచర మగుటలేదు. మన పాలకులు మనకంటె సామర్థ్యులుకారు. మనమును వారితో సమానముగ కార్యభారము నిర్వహింప గలము. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను కొండంత జేసి క్లాఫింపుచున్నారు. వారు మనకంటె ఆధికారత గలవారని తలచుట కేవలము అహంభావము. ఏవిషయమందు మనము కొంచెము పరిజ్ఞానము లేనిదే ఇండియా దేశమును వీరు పాలింపజాలరు. కాని వీరికెట్టి అనుభవజ్ఞానము లేకపోయినను ఏవనిని నిర్వహించుట కయినను భరంభరులని ఆంగ్లేయుల యభిప్రాయము. ఏవిదమైన పరిజ్ఞానము లేకుండ గనే సరియయిన అధ్యయనములేక వీరు వ్యవసాయభాధికారులు గను విద్యాభాధికారులుగను కార్యభారముల నిర్వహింప బూనుట విపరీతము కాదా? ఎంత బుద్ధిమంతులైనను, ఎట్టి ప్రతిభ గలవారైనను ప్రపంచమందున్న అన్ని కార్యములకును పనికిరారు. అట్లులుగారు.

ఒకవిధమున లేకుండగ దొరతనము వారికి తగినంత సామర్థ్య లేదని వినుచున్నారము. ఇట్టి మొరలను యుద్ధమునకు పూర్వము కూడ వినియుంటిమి. ఇది వాస్తవమైనచో వీరి పరిపాలనకలన సాధ్యకమే? చేయవలసిన కార్యముల నెజువేరనిచో వీరు ఎట్లు జయప్రదముగ భరతఖండమును నేలుచుంటిమని చెప్పగలరు? భరతఖండము దౌర్భాగ్యస్థితియందున్న సంగతి ఎల్లరకును విదితమే. రోగ నివారణలైన తగినంత ద్రవ్యములేదు. వ్యవసాయములకును, విద్యకును కూడ సామర్థ్య చాలుటలేదు. వీనినిగురించి ఇచట సంప్రతించ దలచుకొనలేదు. ఇట్టి స్థితియందు దేశరక్షణము నిమిత్తము మన మీద క్రొత్త భారములను విధించినపుడు మాకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మియవలయునని కోరుట తప్పా? మాపై క్రొత్తపన్నుల విధించినచో మాకు కూడ రాజ్యపరిపాలనయందు ఎక్కువ హక్కులను ప్రసాదింప వలయు ననుట ధర్మము. అపూర్వబాధుపత్రిక.

హైందవుల రాజభక్తి; ప్రతిఫలము-

హైందవ పటాలములు

హైందవులుయుద్ధరంగమున జూపిన ధైర్యసాహసకృత్యముల నేకమారుల నేకయాంగ్లే ఇండియనుపత్రికలచే గొనియాడబడుచున్నవి. తూర్పుఆఫ్రికా మెసపటామియా రణరంగములలోని జయము విశేష భాగము హిందువులవలన గలిగినదిగనె ఎన్నవలయును. యుద్ధారంభమున హైందవనైద్యములే ప్రాన్సు సుద్ధరించిన వనుమాట మరువదగదు. హిందూదేశము గావించిన ఈ నైదిక సహాయమును యుద్ధానంతరము హిందూదేశ సంబంధపుటాలోచనల తీర్మానించుకాలమున శ్రీగుగ్గ జ్ఞాపక ముందు కొనవలయును. హిందూదేశము మహాసంకటసమయమున తన పూర్వసాంప్రదాయముల ప్రకారము నిజమునకు నిలచినది. ఇదిగ్లాండుదేశము న్యాయముకొరకు దబ్బరలాడుచున్నదను నుద్దేశ్యముతోడనేగాక తమ కత్తిలతక్రేయస్సును గలిగించిన యింగ్లాండుదేశము విపత్తు నొందుకాలమునదానివిడనాడి యన్యథా మెలంగుట పాడిగా దని హిందూదేశ మీమహాసంగ్రామ పహ్ని జొచ్చినది. ఈ గంభీరోద్దేశమును బాగుగ గ్రహింపనేరకుండినను, యుద్ధానంతరము, దేశమునం దంతట ప్రజ్వరిల్లు జాతీయవాంఛల దృష్టికరముగ నీయకున్నను హిందూదేశము మహాదాశాభంగ మొందిన దగును. — లీడరుపత్రిక.

ప్రజాసామర్థ్య తృణీకరణము

ఒకనీరు మహారాజుగారి నుడువుల నేలనో యనేక ఆంగ్లే ఇండియను పత్రికలు ప్రశంసించుచున్నవి. ఏలననిమాడ "హిందూదేశము స్వపరిపాలన కింతవేగ మున్నుముకాద"ని చురువుకొనిన రాజులలో మొకడైన పత్మెను గదాయని వారి సంతోషము. ఏ సందర్భమున నేల నుపయోగింపబడెనో విచారింపకయే రైతుగారిచ్చిన తాత్పర్యమును బట్టి యిమ్రానుసార మభిప్రాయముల నొసగుట మహాప్రమాదము. ... తమ యున్నతాసముల గూర్చుండి మొదట మ్యూన్సిపలబోర్డులోకలు బోర్డు యూనివర్సిటీ మొదలగు వానిలో మీ సామర్థ్యమును గనబరుపుడు; పిమ్మట మీకు స్వపరిపాలన మొసగద మని పలుకుట విమర్శకులకు చాల సుకరముగ నున్నది. కాని యథార్థపు సంగతులను గ్రహించిజూడుడు. మ్యూన్సిపల బోర్డులనుగాని, లోకలు బోర్డులనుగాని మన కధికార మీయబడినదా? క్రిందటి సంవత్సరము మనకును సంయుక్త రాష్ట్రములలో మ్యూన్సిపాల్టీలను జిల్లామేజిస్ట్రేటులే పరిపాలించిరి. అనధికారులు జిల్లాబోర్డుల కధ్యక్షులుగ నున్నపుడు వారు నుంచి విజయమును పొందియున్నారు. ఇక జిల్లాబోర్డులన్నో జిల్లా యధికారులే వాటి కధ్యక్షులుగనున్నారు. తక్కిన సభ్యులు వారి చేతులలోని కిల్పాపకృతులు. విశ్వవిద్యాలయములన్న మూడువంతుల ముస్మాతిక వాని సహాయాధ్యక్షులు యూరోపియనులుగ నున్నారు... కొలదిమంది సభ్యులు తప్ప తక్కినవా రందఱును దొరతనమువారిచే నియోగింపబడినవారుగ నున్నారు వీరిలో నందఱు కాకున్న విశేష భాగము యూరోపియనులే! మ్యూన్సిపాల్టీలు, జిల్లా బోర్డులు, విశ్వవిద్యాలయములు వీనిలో హైందవులకు స్వపరిపాలన మున్నదని న్యాయముగ నెవరు పలుక గలరు? ఎంతహీనమైనది గాని, అబద్ధమైనది కాని యేదియో యొకటి హిందువుల వాంఛల త్రొక్కివెట్టుటకు దొరికిన వారికి చాలును. హైందవ రాజకీయాలకు విశేష గౌరవ సామర్థ్యము లున్నవారేవా, లేక వారికి ప్రస్తుతస్థితి యుచితానుచితములు తెలియునా తెలియదా యను సంగతుల వలన నంతగా యుపద్రవములేదు కాని ఆంగ్లేయ స్వాతంత్ర్యవాదుల యెదుట హైందవరాజకీయాల నెల్లప్పుడును తూలనాడుటవలన మహా యుపద్రవము సంభవించుచున్నది... అధికారము విడువ నొల్లనపుడు ప్రజాసామర్థ్యమును తృణీకరింప బ్రయత్నించుట ఆవశ్యకము. ఇది ఎల్లకాలములలోను, ఎల్లదేశములందును, నిరంకుశాధికారము నెక్కడెక్కడెప్పుడెప్పుడు విదళింపప్రయత్నించుట జరిగెనో ఆయా పోట్ల నాయకాలములందు జరిగియుండెను. హిందూదేశమందులకు వ్యతిరేకము కాదు. — లీడరుపత్రిక.

బొంబయిలోనుండు జామ్నగరరాజ్య ప్రజలు 8వ తేది మొకసభ యొనర్చిరి. తమ ప్రజలందరును యుద్ధయుణమునకు విరివిగ చంచాల నొసగవలసినదనియు, తాము 10 లక్షల రూపాయల యుద్ధయుణప్రము గొన నుంటిమనియు జామ్న సాహెబ్ సర్, రణజిత సింగ్ గారు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభ

ఆహ్వాన సమన్యాయము, ఆధ్యక్షాంశము, అధ్యక్షాంశములు

(మాన్యతా కవి లేఖ రియొద్ద నుండి)

ఆహ్వాన సమన్యాయము

ఈ దినము గూడలూరునందు జరిగిన చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభయందు దాహ్వానసమన్యాయమును వి. శ్రీనివాసాచార్యులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యవస్థాసమునం దీ క్రింది విషయములు ప్రకటితములు:—

శ్రీనివాసాచార్యులు గారు ప్రారంభమున దక్షిణాగ్రామము జిల్లా చారిత్రమునుగూర్చి వివరించుచు ఇట్లు నడిపిరి: క్రీ. శ. 4-వ శతాబ్దాంతమున తిరుకొయిలూరు అను పురము పల్లవవంశ రాజులకు పూర్వమున నొక చిన్న రాజ్యమునకు రాజు ధానియై యుండెను. 9, 18-వ శతాబ్దములకు నడుమను ఈ జిల్లా పోళరాజుల రాజ్యమున జేరియుండెను. పరాంతకుడను రాజు చివరివరములో నున్న పటరాజస్వామి గుడియందలి చిత్తభామంబులను నుండు గురుకృష్ణ వేయించెను. పోళరాజ్యము ఊడించిన వెనుకను గిరిగిర్దురు బలవంతమై స్వతంత్ర రాజ్య మొకటి ఏర్పడెను. 14-వ శతాబ్దమునం దీ దుర్గమును జిల్లాను కజునగరప్రకృతులు వశపఱచుకొనిరి. విజయనగర చక్రవర్తులు కొందఱు నాయకులను రాజప్రతినిధులనుగా నేర్పఱచి వారి కీ జిల్లా నొప్పించిరి. 17-వ శతాబ్ద మధ్యమున బిజాపూరుపాదుషా ఈ దుర్గమును దండెత్తి జిల్లానుబియ్యించెను. 1677-వ సంవత్సరమునందు ఈ దుర్గము కివాజీ అగ్రేసము క్రిందికి పోయెను. పిమ్మట ఔరంగజేబుచక్రవర్తి 7 సం.లు దుర్గమును ముట్టడించి ధ్వంసముచేసెను. 18-వ శతాబ్దాంతమునందు దేవనగిరి రాజు మహాపరాక్రమముతో దుర్గమును గాపాడి ఆగ్రాటు నవాబుచేతులలో బడకుండ రక్షించెను. అనంతర కాలమునందు పాశ్చాత్యులందఱును ఈ జిల్లాపై నేరము దృష్టి నుంచి వీరియందు స్థానముల నేర్పఱచుకొనిరి. 1741- 1742 సంవత్సరములకు నడుమను ఈ జిల్లా యందే ఇంగ్లీషు వాణిజ్యపరాసులకును ధర్మమును జరిగెను. గిరిగిర్దురు నవాబులచేతుల నుండి పరాసువారిస్వాధీనమయ్యెను. పిమ్మట 10 సంవత్సరములైన వెనుక ఇంగ్లీషువారు దానిని వశపఱచుకొనిరి. హైదరాబాద్ యోడిపోయిన వెనుక 1781 వ సంవత్సరమునండి ఆగ్రాటు నవాబు కట్టాటక దేశపు పన్నులను అన్నిటిని బ్రీటిషువారి కొనుగొనుచుండెను. క్రమముగా జిల్లా బ్రిటిషువారి పాలనము క్రింద జేరెను.

సభామంబులమునకు కొన్ని ఘోషంబుల దూరమున నే నెంటుడేరిదు కోటయన, కేవలకొండలపై పూర్వపు ఈస్టు ఇండియా కంపెనీవారి స్థానమును గెల్పు. ఇప్పుడు జిల్లా కలెక్టరుగారు నివసించుచున్న భవనము పూర్వము వైపు ప్రభువు వాసుధానమై యుండెను. ఇప్పుటికి రి మైల్ లోపలనున్న తిరు వహీంద్రపురమునందు వైష్ణవమతాచార్యులగు వేదాంతదేశి కుడుగా రుండిరి.

పిమ్మట ఆచార్యులు గారు మహాసంగ్రామమును గూర్చి యు, జాతీయ సభావిజయమును గూర్చియు, పల్లిక సర్వీసు కమిషను రిపోర్టునుగూర్చియు నుడివిరి.

యుద్ధానంతరము చేయుచున్న రాజ్యాంగసంగ్రహములను గూర్చి పలుకుచు బోసగ్లాగారి వాక్యముల ప్రకారము సామ్రాజ్యపరిపాలనమునందు సముద్రాంతర ఆంగ్ల ఆధినివేశములను స్థాగ్నముననియు, క్రొత్త పాస్ట మెంటుసభ ఒకటి స్థాపించుటనుననియు, అందు హిందూదేశమున కెట్టి ప్రాతినిధ్యముండనో చూడవలసియున్న దనియుచెప్పిరి. హిందూదేశ పరిపాలనావిషయమున ఆంగ్లదేశముతో పాటు తేరుకును పాలం దవలయునని అధినివేశములు కొరుచున్నవి వీరివలన మనకు ఇప్పుడున్న ప్రభువులుగాక క్రొత్త ప్రభువులును ఏమిటకు వచ్చెదరు లయెనలు కర్తిసు అను ప్రయుక్తులే కున్దింతమును ప్రతిపాదించిరి. కాని ఈ సిద్ధాంతమునైభారతీయులకు కలిగినకోపమును జూచి కర్తిసుగారే తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొని క్రొత్త పాస్ట మెంటునందు అధినివేశములకు సరిగా హిందూదేశమునకును ప్రాతినిధ్యమును నంగీకరించిన వాగు చెప్పి ఇంకను ఇట్లనిరి.

ప్రస్తుతమునాటినిచ్చి దానిని నిలపుకొనుటకున్నదేశమున బిల్లులమునుద్ధరంగమునకు ధారపోయుచున్న ఇంగ్లండు, హిందూదేశమున కప్పుడప్పుడు తానిచ్చినమాటను దాటినేపునా? రష్యా రాజ్యాంగపరిణామము ప్రజాప్రభుత్వమునలే న్నానునీయ

మని నిరంతరము నడుపుచున్న బాహుద బాడ్డిగారి జేకేయలు హిందూదేశపు రాజకీయాశ ములను నణగగొట్టుచున్నారా? అకమున స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములకు తల్లి యనదగిన ఇంగ్లండు అంతికాలములో సాధికారముగా హిందూదేశమునకు స్వతంత్ర పాలనము ననుగ్రహింపకలేదు. స్వతంత్రపాలనమున నేమి నున్న హిందువున్నదని నూచించుటకు తక్షణము 19 నుండి కానన సభ్యు లాంగిక విజ్ఞాపనము నాచరణమునకు జేవలెను.

అనంతర మాచార్యులు యుద్ధానంతరము ప్రకటింపబడున్న ఆర్థికచక్రవర్తి వలన విషమపు షేర్పాట్లు కున్నగు నవి హిందూదేశమునకు అనుకూలములు గా నుండునట్లు మనము మొకండ్లతో చూచుచుండవలయు నని చెప్పి నిష్పక్షవాదము తొలగింపబడుటను గూర్చి నుడివి ప్రస్తుతము ప్రతిపాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరముగా నుండి ప్రతిపాధికులకు చిక్కులనేకములు గల్గించుచున్న మద్రాసు రాజనయను ప్రభుత్వమువారు రద్దు చేయవలె నని నూచించి వీరికొఱకు భరతేశ్వరంతుయు. అత్యాసక్తితో నిరీక్షించుచున్నదని నెల విచ్చిరి. పిమ్మట వారు ఆయుధశాసనమును త్రోసివేయవలయుననియు, నేనయం కమిషన్లు పదవులను భారతీయుల కీవలయును ననియు నుడివి అనంతరము పల్లికసర్వీసు కమిషనువారి రిపోర్టునువివరించిరి.

విద్యావిషయమునుగూర్చి వారుపట్టించుచు ఇది వఱకు గోపాల కృష్ణగోష్ఠిగా రుపపాదించిన విధముననే బయ్యా సరసింహేశ్వర శర్మగారును నిష్పక్షాధిపత ప్రారంభ విద్యకొఱకు పుపాదించగా ఆ యుపపాదనము త్రోసివేయుట ననియు, విద్యావిషయమును విశేష శ్రద్ధతో చూచుచుండు గో శంకరరావు నాయరు గారు మాడ తమ ఆధికారాధిపత్యమును ఇంకను మారలేకుండుట విచారకరమనియు స్పష్టత, సంస్థానములలో కొన్నిటియందు నిష్పక్షాధిపత ప్రారంభవిద్య జయప్రథముగా పాఠమున్నదనియు చెప్పి పంజాబు రాష్ట్రమునందు కొన్ని ప్రదేశములలో నిష్పక్ష విద్యకు ప్రయత్నించి చూడవలసి పంజాబు శాస్త్రి నెంటు గవర్నరుగారు చెప్పుటకు భగ నూచక మని నుడివిరి.

విశ్వవిద్యాలయోద్యమములను గూర్చి నడుపుచు అన్ని రాష్ట్రములను వేర్వేరువిశ్వవిద్యాలయముల నేర్పఱచు కొనుచుండగా మనరాజధానివారును. విశ్వవిద్యాలయముల నెందుల కెక్కుర చేసికొన కూడదని వాదించిరి. ఆంగ్లలు కొంతజయప్రథముగ తమకొక విశ్వవిద్యాలయము కావలెనని కాననసభలో నడిగిరి. తమిళ, మలయాళ విశ్వవిద్యాలయముల ఆంధోళనములను ప్రారంభమై వ్యాపించుచున్నవి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయములు లేని స్వదేశ సంస్థానములను మైసూరు ప్రభుత్వమువారి ననుకరించి తమతమ సంస్థానములందు విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుకొందురు. ఈయద్యమమును బ్రీటిషు ఇండియా ప్రజలు ఆగ్రహము చేసికొనుటకు చాలకాలము పట్టును. కాని ఆయుద్యమమును గూర్చి వారు గా బోధించి వ్యాపింపజేసి ఆంధోళనమును ప్రారంభించి పట్టు దలతో సాగించుట కిదియే సమయము.

యుద్ధానంతరమున కాననసభలకు సంబంధించిన మాత్రములను గూడ విశేషముగా సంస్కరింపవలసియున్నది. మహా యోధులను అధికార సభ్యులను, వారు చేయగలిగిన కార్యుత్పత్తులనుగా నున్నది. తమ ప్రయత్నముపట్ల ప్రభుత్వము వారంత ఆనాదరణము చూపి త్రోసివేయుచున్నార, అనధికార సభ్యులను నిరుత్సాహము కాక ఓర్పుతో తమ ప్రయత్నములను సాధించుచుండుట ప్రశంసనీయును. రాష్ట్రీయశాసనసభలలో అధికకాలం బలమెక్కువగా నున్నదనుట మాయ. నీరికంటె అధికసంఖ్యాకులగు అధికారసభ్యులు ప్రభుత్వ నియోజకులు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గలరు. ప్రజానిష్ఠ చితులగు సభ్యు లుపపాదించిన తీర్మానము లన్నియు, ఇందు మూలమున ఓడిపోవుచున్నవి. లోకలు బోర్డులశాసనమును ముగ్ధానిసిపాలిటీల కాననమును సంస్కరించుటకు యోచించుచున్నారని నెలయుచున్నది. ఇటీవల చెన్న పురిలో జరిగిన లోకలు మునిసిపలు మహాసభ స్థానిక స్వతంత్రపాలన విషయమున మాత్రవలము నొసగినది. రిపబ్లికన్ ప్రభువు పరిపాలనా కాలమునండి స్థానిక స్వతంత్రపాలన విషయమున మన మేమియు వృద్ధిబొందజేయ. లోకలు బోర్డులు ముగ్ధానిసిపాలిటీల ఆర్థిక కష్టములు మున్న

గునని వృద్ధి నొందింపవలసి యున్నది. ఇవి ప్రభుత్వమువారి చేతులలో నున్నంతకాలము స్వతంత్రపాలనము వన మనుభవింపబాలము. లోకలుబోర్డులయందును మునిసిపాలిటీలయందును ప్రతినిధులు లేని జాతులకొఱకు ప్రతినిధులకు నియమించుటకే ప్రభుత్వమువారికి నియోజనాధికార మొకబడినది. కాని ఈ యధికారమును అధికారవర్ధమువారు నేటికీ విధమున వినియోగించుచున్నార జిల్లాబోర్డులకు అధికారాధ్యక్షులను నియమించుటకు ప్రభుత్వము వారంగీకరింపకుండుట చింతాకరము. తామరాబోర్డుల పాలననుండుచు జిల్లాబోర్డువారి చేతియందున్నది నీనముగా నాని చేయధికారమును లేదు. జిల్లాబోర్డులకు తామరాబోర్డులకును సంబంధములేకుండ తామరాబోర్డులకు సుప్రార్థాధికారము ఇచ్చిననే స్వతంత్రపాలనము సాధ్యమగును.

అనంతరము ఆచార్యులు గారు దక్షిణాగ్రామ జిల్లా కే సెటిల్మెంటును గూర్చి కొంతదేవు నుడివి జిల్లాను గల అన సరములనుగూర్చి తెలిపి అనంతరము జాతీయోద్యమ విషయమున హితోపదేశము చేయుచు విశేషానందస్థాయివారు ఇది కలుట చెప్పిన వాక్యములను ఇట్లు వివరించిరి:—“మేము ఆర్యులము; మీరు గ్రామీయులు. మేము బ్రాహ్మణులము మీరు బ్రాహ్మణేశ్వరులు; అని వివిధవిధముల తగవులు నెంచుకొనుచున్నంతకాలము భారతదేశపు భాగిత్తి నేర్పజుటకు గాకలసి శక్తియిండును, కార్యపరిష్కారము నుండియు మీరు దూరమగుదురు. స్వతంత్రులు, స్వజాతుల సహకారములు కేంద్రీకృతములైననే హిందూదేశపు భాగిత్తి బాగుపడును. మద్రాస్ ప్రాంత ప్రామాణికత మిథులు పూర్వపు స్నేహముతోను పరస్పరప్రేమను కాపాడుకొని తమకంటె హిందూత్వి లోనన్న వారి కభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచుండు గాక” కట్టకడకుట తమ యువ న్యాయమును ముగించుచు ఆచార్యు లిట్లనిరి:—ప్రజలకు విశేషానందస్థాయివారి విజ్ఞప్తి నే మజల విన్నవించెదను. “నేను భారతీయుడను ప్రతి భారతీయుడును నా తోబుట్టువు. విద్యాగంధములేని భారతీయుడు, నిరక్షేపయుగు భారతీయుడు నా యాస్పదములే. భారతీయులకు బ్రాహ్మణులను మూలమును అందఱును గా అన్నదములే అని చెప్పవలయును. భారతీయులే నాయన్నదములు, భారతీయులే నా ప్రాణము. హిందూదేశసాఖ్యమే నా సాఖ్యమని ఉద్వైగముతో జెప్పును.”

అధ్యక్షాంశము

సభాధ్యక్షులగు వి. పి. మాధవరావు సి. వి. ఇ. గారి యవస్థాసమునండి ఈ క్రింది ముఖ్యవిషయములు ప్రకటితములు:—

విశేషా భండమునందు రాజకీయములకు మార్పులను చూచివచ్చెను. దియు మహాసంగ్రహ భువవాక్యములను విని నప్పటికిందు, జేకేయచునసభ చేయుపని యిక లేదనియు స్వరాజ్యము త్వంతో నేలగించు ననియు నేను ప్రయవడితిని. కాని, సామ్రాజ్యయుద్ధసభాసమక్షమునకు, తక్కిన సంఘ సభల సందర్భమునకు, సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సంఘము వారి కొనుగబడిన విందువిషయమునకు, తేంబళ్లకు గారున, విక నీరు మహారాజా వారును జేపిన వాక్యములను జూచినప్పటికి నాననను కొంచెము వెనుదీయ: జొచ్చిరని. ఇప్పుట్టున మన నిశ్చితి: గూర్చియు మన యవకములను గూర్చియు నిశ్చయముగా నిశ్చయపక పోయియెగల మనమనేక కర్మాంగములు విజేయనిరంకు శాధికారముక్రింద నుండవలసినవృనని తోచుచున్నది.

ఇప్పు డే మహాసంగ్రామమునకు నైందవులకును ఆంగ్లప్రజాసామ్రాజ్యమునకును సంబంధ మెక్కుర యొకది. హైదరాబాద్ ను విరువురు గత్తిగట్టి యుద్ధభూమిని సామ్రాజ్యమునకుగాను పోరుచున్నార. అందుచే బ్రతిహైదవులను వ్యవహరించుచు, కార్యనిధి యనియు, సానుభూతి సంపన్నులనియు వైకృత్యతత్వర దనియు నాంగ్లేయులకు తెల్లనుయ్యెను. నిరంకుశాధికారుల కవలవాక్యములు హిందువులకు భాండములనుగా జేసి ఆంగ్లేయులయెదుట తెట్టినవి. ఇప్పుడట్టి కట్టుకల నమ్ముట కనకాశేమి లేదు. ఇట్లనందర్భములలో ప్రజాప్రభుత్వములకు లగు బాదును బాడ్డి కాలప్రభుత్వమునానుండియూ నేరమునకు సంప్రాప్తస్వరాజ్యఫలము నొందుకుంటుల వాదానము చేయవలసియున్నది.

అందుచే మనము మనప్రహస్నములన్నిటిని, ఈ నిరంకుశాధికారమును ఎప్పుటికిని ఖండించుటయందును నిజమైనప్రజా ప్రతినిధిప్రభుత్వమును సంపాదించుటయందును, కేంద్రీకరింపవలెను.

ఇప్పుడు హిందూదేశమంతయు కొందరు నిరంకుశాధి కారుల చేతిక్రింద నున్నది. ఇండియా కార్యదర్శిగారును వారి సభయును మనల నేలుచున్నారు. కాని ఆసభాసభ్యులంద రును నిరంకుశాధికారమునందు సానుభూతి గలవారే. ఈ నిరంకుశాధికారమువారు హిందూదేశమున కనుకూలముగు దానిని చేసిని ఆమోదింపరు. ఈ నిరంకుశాధి కారులు తమ విధ్వంసకర్మమును చక్కగా నిర్వహించుచు, హిందూదేశ పరి పాలనమును హిందూదేశీయులకే ఒప్పజెప్పి స్వపరిపాలనమును హిందూదేశమునకు ప్రసాదించు నుద్దేశముతో తమ కార్యములను ప్రయత్నించుచుండినయెడల, హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యమున చ్చియుండును. మెహతామియాలోని హిందూదేశ పరిపాలన నీరు మహారాజునంటి హైందవోద్యోగులచేతనే నడుపఁబడి యున్నది. కాని, యీ నిరంకుశాధి కారుల నిర్లక్ష్య భావములనను వారి నిరంకుశమున వారు చేయకపోవుటవలనను హిందూదేశము యుద్ధములో నెంత యుత్సాహముతోఁ బని చేయవలయునని యుద్ధిష్టించుచున్నా, వీలులేక పోయినది.

హిందూల పితూరీ యైనవారై, దేశపరిపాలనమును కంటేనెవారి చేతులనుండి ఆంగ్లాతివాది కెట్లు తీసికొనినో అట్లే ఇప్పుడుకూడ హిందూసామ్రాజ్యమును ఈ నిరంకుశ ప్రభువులనుండి దేశభ్రంశ చేతులలోనికి మార్చవలెను. ఈ సమస్య నెట్లు పరిష్కరింపవలెనో యనునది ఆంగ్ల పార్లమెంటు సభవారు విచారించవలసినది కాని యెట్టి సంస్కరణములను చేయజూచినను ఇప్పుటి దేశపాలనాపద్ధతులను పూర్తిగా మార్చి స్వపరిపాలనమును తక్షణము దయచేయవలెను. భాషా ప్రయుక్తముగా రాష్ట్రముల విభజింపవలెను. కార్యనిర్వాహకవ్యవహారానికొక కేంద్రాధికారము చేయవలెను. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వ్యవహార చర్య ప్రజాభిప్రాయమునకు లోబడియుండవలెను. స్వదేశసంస్థానముల విషయమై యంత కష్టము లేదు. చుట్టుప్రక్కల నున్న రాష్ట్రములు ప్రజాపాలనమును బూనుకొనినంతడనే స్వదేశసంస్థానములు తప్పక ప్రజానియమిత ప్రభుత్వముక్రిందికి మార్చబడును.

మొనూరు రాజ్యమును జూచును. స్వదేశపరిపాలనము ను పునరుద్ధరించిన మొదటితీర్మానమున దివాను, రంగారాజ్యము గారు మొనూరు ప్రజాప్రతినిధిసభను స్థాపించిరి. కొంత కాలములోనే యందు ప్రజలవలన నెన్నుకొనబడిన సభ్యులు చేర్చుకొనబడిరి. సభలో చర్చలన్నియు దేశభావలోనే జరుపఁబడుచుండును. మొన్న మొన్ననే శాసన నిర్మాణసభ యొక్కటి నిర్మింపఁబడినది. అందు జరిగినచర్చలు ప్రజాసామాన్య మునకు వార్తాపత్రికలద్వారా తెల్లము చేయఁబడు చుండును.

తిరువాన్కూరు ప్రజాప్రతినిధి సభ ఇంతకంటే ననేక రెట్లు ఘనమైనది. జాతీయతాదిభేదము లేనధ్యయందు లక్షింప బడవు. బ్రాహ్మణులు, నాయకులు, మేతానులు, ఇతరులు మొదలగు జాతులవా రందరు, తమ తమ భేదముల మఱచి సోదరభావముతో నిందు బని చేయుచున్నారు.

జాతీయభేదములను యిట్లుండులు రంజితునింగు కాల మునుండియు నున్నది. మహారాష్ట్ర కాలములోకూడ నివి లేకపోలేదు. ఇట్టి జాతి మతవిభేదములే బ్రిటిషు ఇండియా యొక్క అభివృద్ధికి కొంచెమాటకములుగా నున్నవి. కాని పరిపాలననుండిట్టి స్పృహ కానరావని మెహతామియా సామ్రాజ్య భూమిని చూచినవారు చెప్పియున్నారు. ఇప్పుడు కూడ, సుముక్తాస్ట్రేలియలో పోలీసు ఉద్యోగులును బ్రాహ్మణులను, కైత్యులనును నీచుఁగూడవని, ఇకపెద్దరు జనులు గారు కావించిరి. గుణప్రధానము కాక కుల ప్రధానముగా నిట్టి జ్యోతిషులను కల్పించుటచే హిందూదేశమున జాతివిషయ కములను చిక్క లనేకముగా కలుగుచున్నది. హిందువుల కుటుంబములకు మనస్సు లిట్లే కలిగి గ్రామముల లోనికి గూడ వ్యాపించినవి కాని కాలకేశమున నట్టి చిక్కలు పోయి యీలెండు జాతులనుపరస్పర సోదరభావముతోఁ బని చేయుట మిగుల సంతోష వాయకము.

స్వపరిపాలనకు ప్రజలు లేనియెడల రా యను విష యము విచారించుటకు, ప్రాతినిధ్యసభలో గాని శాసన సభలో గాని సభ్యులనును ఆంగ్లేయభాషాజ్ఞాన మత్యంతము మారు నెడి సభ్యుల అనేకులకు గలుగుచున్నది. ఆంగ్లేయ భాష యెఱుంగుకొన్న సభ్యులవలన దేశభాషలోనే విషయ చర్చలు జరుగుటవలన శాసనకార్యమున కేదిభయమును చిక్కఁ కుండును. నేను బంగోదాసంస్థానపు శాసనసభ కధ్యక్షత వహించినప్పుడు ఈ విషయమే తట్టినది. శాసనసభ్యులందఱు ను గుజరాతిభాషలో చర్చలు సలిపిరి. ప్రజానిర్వచితులగుర దానిలో ననేకులకు ఆంగ్లేయ భాష రాకపోయినను వారు

శాసనసభయందు ఘన కార్యములను చేయుచుండిరి. బ్రిటిషు హిందూదేశమందలి మన స్థితిగతులు ప్రకృతి విరుద్ధములు; పరిపాలనాధ్యయన దేశమును భాషాసాధారణముగ విభజింపకపోవుటయు ప్రజాభిప్రాయ ప్రకారము ప్రభుత్వకార్యము జరగకపోవుటయు ఈ యస్వాభావిక స్థితిగతులను మూలకారణములు. దేశభాషలందు కొద్దిలందును సభలయందు చర్చలు విచారణలు జరుగవలెను.

తిరువాత్ నారు జిల్లా సభలనుగూర్చి వివరించుచు మాండలిక ప్రజలు సంవత్సరము సంవత్సరము ధన కష్టము నకు కాలహరణమునకు పాకర్యాభావమునకు సహించి ప్రజా త్వమును నిమిత్తము పాటు పడుటకై సమాజేశులగుట రాజకీయ వైకల్యాభివృద్ధికి మూలముగా నున్నదని నడిపిరి. ఈ సభలు జాతీయోత్సవములగు పరిగణింపఁబడుచు ఒక యేటి కన్న నొకయే డెక్కున చక్కగా జరుగుచున్నవి.

దేశీయచర్యసభ స్థిరపడినది. వివిధ జాతిసభలు ప్రతి నిధులు హిందూదేశపు వివిధభాగములనుండియు వచ్చి యేకీభ వించి పనిచేయుట చూడ, ప్రధానమైన జాతీయసభ్యులు సుధుధింపఁబడవలసి వచ్చినపుడు ప్రజలెంతటి సంతోషానందము చూపుచున్నదియు స్పష్టమగును. హైందవప్రజలకు నుస్థిర రాజకీయ వ్యక్తిత్వమును కలిగించినది బ్రిటిషు పరిపాలనమే. జాతీయతాద్యనేక భేదములు గల ప్రజలకు ఒకతా జాతీయ తాత్పర్యము కలిగించినదియు బ్రిటిషు పరిపాలనమే. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వ చర్య సభ్యులు ను కనునెట్టిక మహా త్యులు బ్రిటిషువారే. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వ మనగా ప్రజలు తమ పరిపాలనమును తామే (ప్రతినిధుల మూలమున) నిర్వహించుట. ఈ పరిపాలనా విధానమును హిందూదేశమున నెలకొలుపుటయే యాంగ్లేయుల ముఖ్యోద్దేశ్యము. హిందూదేశము వంటి నాగరక దేశమును శాశ్వతముగా నిరంకుశాధికారము క్రింద నుంచుట యసహజము. హిందూదేశము విశేషవ్యయము భరించి రిజేలమెంట్ల దూరమునుండి పరిపాలనలను దిగుమతి చేసికొనవలసి యున్నది; ఈ దేశమున వారు పనిచేసిన వెనుక వారిని వారి దేశములో యావత్తమము పోషించుట కగు వ్యయ మును కూడ భరింపవలసి యున్నది. అంగ్ల కలహములనుండి స్వదేశమును సంరక్షించెడి యధికారము కూడ ప్రజల కియ్యఁ బడలేదు. ప్రజలు నిరాయుధులై యున్నారు.

ఇందుమూలమున నెక్కువచిక్కులు బయలుపడుచున్నవి. బ్రిటిషువారు తక్కువక నెవనైనను, ఇట్టి స్థితియందు దళహతులై యుండునటువల సందియులేదు. మన చేతి పనులను, వ్యవసాయమును ముఖ్యముగా వృద్ధి నొందింపవలెను. దొరతనమువారు పారిశ్రామిక పంచాయితీదారులను నియమించి నారు కాని, ఆర్థికపద్ధతి విమర్శించుటకు వారి కధికార మియ్యలేదు. ఈదేశమునకు ముఖ్యమగు వ్యవసాయము స్థితు లను దొరతనమువారు నిలియించుట చేతులలోఁ బెట్టిరి. రయ త్వారీ భూములస్వామ్యము మిగుల సస్థిరముగా నున్నది. తమ భూములపన్నును నిష్టయించుటలో దైతుల కెంత మాత్రమును అనకాశములేదు. సివిలియను లీ విషయమున నిరంకుశాధికారములై యున్నారు.

55 థామసు మన్రో గారు చెప్పి ప్రతి గవర్నరుగానున్న పుష్కల చెప్పివాక్యములలో నీయుపన్యాసమును ముగించెదను. "దేశభయము తమంతటతాము పరిపాలించుకొనక క్రింద వారగు నంతవరకు, మనము ఇండియా దేశమును వదలక, దానిక్రేయ న్ముకొనకు పాటుపడవలెను. అట్టి సమయము వచ్చినప్పుడు ఆంగ్లాధికారము నాదేశమునుండి తొలగించుట యిరుదేశ ములకును మంచిది. పరియు, మనము మంచి మార్గములను, తగినపద్ధతులను, ఆలంబించినయెడల, హిందూదేశజనులు స్వరాజ్యమునకును, స్వరక్షణమునకును తప్పక సన్నద్ధులగుదురు" హైందవాంగ్లదేశము లిప్పుడు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున పరస్పర సన్నిహితములుగాఁ జేర్చబడు సవకాశము కచ్చినది. ఇప్పుడు మన శక్తి సామర్థ్యములు బయల్పడినవి. ఇక స్వపరి పాలనమును మన కిచ్చి ఆంగ్లేయపరిపాలనమును తొలగించుటయే చేయవలసినది.

హిందూదేశమునకు ఆద్యుత్ప కాల మానన్న మైనదని 7 వ తేదీన వచ్చిన కేంద్రపాలకలవన సప్తమగుచున్నది. అప్పుడే "లండను టైముస్" పత్రిక హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మును తక్షణమే ప్రకటింపవలెననియు, హిందూదేశ విషయ మున బ్రిటిషువారిచ్యయముడియొక బహిరంగముగా చెప్పవల యుననియు లొండరచేయుట కారంభించినది. అధికారవ్యవహార వ్యవస్థను అట్టే వెనకపడవేసియుండక సత్వర్థముగా ఆచ రణమున బ్రేరేపించుటగాక!

కలకత్తా హోమ్స్టోలో విరోధము.

నార్తనుగారి వాక్పత్రికాపము.

కలకత్తా ఉన్నతస్వామ్యస్థానమందు బోగ్రావారసత్వ పు దావా విచారణ సందర్భమున సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు నార్తనుగారికిని, ఆద్యకేటు జనరలు మిత్రుగారికిని జరిగిన ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు వినుటకు కడువిసోదముగా నుండును.

న్యాయమూర్తి గ్రీవుసుగారు:—నవాబుగారికి ఆంగ్ల భాషను చదువను వ్రాయను తెలియునా లేదా యని యడిగి తిరిగి నార్తనుగారిలో ప్రస్తావించెను.

నార్తనుగారు:—ఔను. నవాబుగారు తమకు ఆంగ్ల భాషాజ్ఞాన మినుమంతయిన లేదని నడిపిరి. ప్రస్తుతమందు తన సాక్షి సాక్ష్య మనత్యయని నాన్నే హితుడగు ఆద్య కేటు జనరలు గారు తెలుపుచున్నారు. అబ్దుల్ సుభాన్ గారు ఆంగ్లభాషను చదువుటకుగాని వ్రాయుటకుగాని నెరుగరని సాక్షి నడిపినాడు. ఇప్పుడు వానికి ఆంగ్లభాషను చదువను వ్రాయను తెలియు నని చెప్పనట్లు మీరు కోరుచున్నారు.

ఆద్యకేటు జనరలుగారు:—సామాన్యముగ ఒకమనిషి ఆంగ్లభాషను చదువనువ్రాయను తెలియదనిచెప్పిన సందర్భము లందు సాక్షి యభిప్రాయము బాగుగ ఆంగ్లభాషలో జెప్ప లేదని గాని కేవలము భావరాదని గాదు.

నార్తనుగారు:—ఇట్టి సమాధానమును సాక్షి ఈయదగి నది గాని వంగదేశపు ఆద్యకేటు జనరలు వంటివారు ఇచ్చు నది గాదు. ఈ సందర్భము సాక్షి ముఖ్యముగ రావ యును గాని ఆద్యకేటు జనరలుగారు నీయకూడదు.

ఆద్యకేటు జనరలు గారు:—న్యాయస్థానమందు నార్త ను గారిట్లు అనురూపదగ ప్రస్తావించుటకు తగిన కారణము కానరాకున్నది

నార్తను గారు:—ఆద్యకేటు జనరలు గారే మర్యాద తప్పి ప్రస్తావించుటయందు నిపుణులు.

ఆద్యకేటు జనరలుగారు:—నార్తనుగారి విషయమై నేను గూడ అదే చెప్పవచ్చును.

నార్తనుగారు:—ఈమాటలలో స్వకపోలకల్పిత మే మయినలేదు. నేను వచించిన మాటనే తిరిగి యనుటలో కొ త్త యేమియు లేదు.

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:— పని కానిండు. మన విషయ పెద్ది?

నార్తనుగారు:—నాతో ప్రస్తావించు నుద్దేశమున్నచో ఆద్యకేటుజనరలు కోర్టువారితో మాట్లాడవలసినదేగాని నాతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుట కంగీకరింపకు.

ఆద్యకేటు జనరలుగారు:—నాకోరికయుకూడ ఇట్టిదే. మీరుకూడ మీరు చెప్పిన పద్ధతి నాదరింపును. మాటిమాటికి నన్నుగించి ఏవియో ఆక్షేపణలు చేయుచుండురు. అవి తగ వని తెలియజేయుచున్నాను.

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:—న్యాయవాదు లేమైన ఆక్షే పణలు చేయవలసినపుడు కోర్టుద్వారా చేయవలయును.

నార్తను గారు:—ఆద్యకేటు జనరలుగారు స్వయముగ ఆక్షేపణ జేయవచ్చునట నేను మాత్రము కూడదట ఇట్టి అసహన మేలకో?

న్యాయ గ్రీవుసుగారు:—ఇట్టి తగవుల నేమెల్లను.

ఆద్యకేటు జనరలుగారు:—ఇట్టిదురవస్థకు కడు చింతి లుచున్నవాడను. కాని నేను తీరవాదినిగాను. నేను తగవులాడ మొదలు ప్రారంభింప లేదు.

నార్తను గారు:—నిశ్చయముగ ఆద్యకేటు జనరలు గారే ప్రారంభించిరి.

ఆద్యకేటు జనరలుగారు:—యమూటికి నేను ప్రారం భింపలేదు.

జేయకుట్టుకుందు:—వృద్ధికభాగ నివారణ కొక మందు కనుగొనబడెను. పొటానియం సెల్ట్రాగ నేటును మెత్త గా గుండచేసి కొద్దిగాపిసి, కట్టినచోటునంచి, దానిలో సగము ట్రాక్టరిక్కు ఆసిడ్డును రెండుమాను నీళ్లయ్యకలను దానిపైని పోసినచో తక్షణమే భార నివారణమగును. ట్రాక్టరిక్కు ఆసిడుదొరకనిచో పంచదారగుండ వేయవచ్చును. దీనిని పరీక్షించి చూచితిమి. 5 నిమిషములలో భాగ పూర్తిగా నయమగునని శ్రీ విల్లిఫ్రెడ్రాసు కాసిటో ఇకపెక్టరు జి. ఎస్. రామస్వామయ్యంగ రొకపత్రికకు వ్రాసిరి.

మద్రాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

779

పెరంబూరు పశువుల, పట్టేళ్ల వధ్యశాల నుండి ఎరువునైరా తీసివేయు హక్కును యీ 1917 వ సం॥ం మే నెల 15 వ తారీఖున పగలు 2 గంటలకు మద్రాసు కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటు గారివలన వారి ఆఫీసులోనే పబ్లిక్ నోటీసు ద్వారా విక్రయింపబడును.

సహాయచేయ గోరువారు ప్రెసిడెంటు గారి వద్ద రు. 25 డిపాజిట్టు కట్టవలెను. వివరములు తెలియగోరువారు ఆఫీస్ లోని ఫోన్ నెంబరు నుండి తెలిసికొనవచ్చును.

హెల్పింగ్ పాస్ పోర్టు } జె. సి. మొల్గేవి
1917 వ సంవత్సరం }
మే నెల 8 వ తేదీ } (ప్రెసిడెంటు.)

వాతావరణ స్థితి

1917 సం॥ మే 9-వ తేదీ బుధవారము.

ప్రదేశములు.	కడలిచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
	తొలి	చివరి	మి. మి. సె.	మి. మి. సె.
గోపాలపురము	29.755	89.675.1	...	1.50 1.20
వాల్తేరు	29.803	86.975.0	...	0.97 1.17
కాకినాడ	29.808	86.270.8	1.65	3.14 0.84
బందరు	29.779	97.074.7	0.75	1.60 0.75
గుంటూరు	...	89.676.4	...	0.36 0.93
నల్లూరు	29.781	10.3078.3	...	0.05 0.50
చుద్రాసు	29.813	96.778.4	...	0.03 0.70
కడలూరు	29.822	94.977.7	...	0.38 0.85
నాగపట్టణము	29.852	95.678.9	...	0.40 1.01
కొలంబూ	29.861	87.275.6	0.08	7.64 12.97
తిరువనంతపురము	29.873	87.274.1	...	0.83 6.51
కొచ్చిక్	29.863	90.273.7	...	3.77 6.79
కల్లికోట	29.861	90.878.5	...	0.63 5.32
మంగళూరు	29.857	91.978.7	...	0.05 1.90
బొంబాయి	29.858	90.079.5	...	0.17 0.06
హైదరాబాదు	29.759	92.074.2	...	2.17 1.21
ఆనంతపురము	...	97.376.3	...	2.07 0.99
బళ్లారి	29.805	97.575.7	...	0.67 1.30
కర్నూలు	29.805	98.880.8	...	0.55 1.02
కడప	29.806	103.383.1	...	0.46 0.63
బెంగుళూరు	29.839	89.066.8	...	3.42 2.85
కొడైకనాలు	22.782	68.351.9	...	3.28 5.87
ఉదకమండలము	23.002	72.344.5	...	1.94 4.84
కోయంబత్తూరు	29.850	96.267.1	...	0.73 2.42
వెల్లూరు	29.807	100.574.5	...	0.38 2.13
గోలము	29.838	101.275.0	...	0.61 3.24
తిరుచనాపల్లి	29.844	102.877.2	...	0.90 2.63
పుదుకోట	29.840	100.276.6	...	0.80 2.04
మధుర	29.841	99.075.8	...	2.88 3.15
తిరునల్వేలి	0.84 3.56

అంతటను వాయుభారము హెచ్చినది. ఉత్తరసర్పారులందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు గాలి సాధారణ బలముతో వీచుచున్నది. కొన్నిచోట్ల ఉరుములతో గాడ్డూలతోను వర్షించినవి. కొన్నిచోట్ల ఎక్కువవర్షమును కురిపెను. మధ్యమోష్ణ మంతగా మౌనము. కాకినాడయం దత్యధికమగు మధ్యమోష్ణము 12¹/₂ డిగ్రీలును, అత్యల్పమగు ఉష్ణము 10¹/₂ ను, సాధారణస్థితికంటె తక్కువగా నున్నది. కర్ణాటకమునందును, మలబారునందును పగటియుష్ణము సాధారణస్థితిగ నున్నది. రాత్రియుష్ణ మంతటను సాధారణ స్థితికంటె తక్కువగా నే యున్నది. కర్ణాటకమునందు వాయువునం దాద్యత తక్కువ. పల్నెరుతీరమునందు ఇతరప్రదేశము లంతగా మేఘములు లేవు. ఉత్తరసర్పారులం దెక్కువ వర్షము కురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు

మంగళవారము 15 మే

కార్పొరేషను సభ సా. 5-15 గం.

ప్రాకోర్టు జడ్జి:-ప్రాకోర్టు జడ్జి గౌ. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు నిన్నటి సాయంత్రము కొడైకనాలుకు పోయిరి.

తెన్నిసుపం దెము:- నెల్లూరులో తెన్నిసుపం దెము జరుగును. రావుబాద్లకు లక్ష్మీవరసాచెడ్డిగా రోక రజిత పాత్ర మిచ్చెదరు. తేడిలు, నియమములు ముందు తెలుపబడును.

రాష్ట్రీయ సభ:- నిన్నటి సాయంత్రము గౌ. ఎం. రామచంద్రరావు, గౌ. టి. రంగాచారియ్య ఎస్. సత్యమూర్తి, ఎల్. ఎ. గోవింద రావువయ్య, ఆనిబెనెంటు, రామస్వామి అయ్యంగార్లు (నర్సదేశమిత్రులు) చెన్నపురి నుండి గూడలూరుకు బయలుదేరి పోయిరి. ఆధ్యక్షులు 7 వ తేదీ నాడే పయనమైరి.

రక్షక సైన్యము:- మిత్రమండలికి గలిగిన విజయము నకు గాను కొంతనిధినిస్థాపించి ఈక్రందివానికి వినియోగించెదరు. (1) మెసపాటేమియూ రంగమున కొక వైద్యసహాయ సంఘు పు మోటారుబండి నిచ్చుట. (2) సైనికులకు సౌకర్యముల నమర్చుట. రహస్య ప్రాప్తి ఈజిప్టురంగము లందున్న ఇంగ్లీషు ఆఫీసరీలు, కనడా రక్షక సైనికులు ఆయా రంగములకు 80 మోటారుల నిచ్చిరి. భరతఖండమునందలి రక్షక సైనికులు లీడ లగుటచే తలకొకరూపాయి చందా వేసికొని మెసపాటేమి యా రంగమునందున్న హైద్రాబాద్ సైనికుల కొక మోటారుబండి వైన యిచ్చిన బాగుండనని నూచించిరి గాన ఈనిధి కేర్పరచ బడినది.

మదరాసు ప్రాగ్రెసివ్ యూనియను.

యూనియను వారి 36 వ వార్షికోత్సవమును, తత్సంపీతముగు పాతశాలా విద్యార్థులకు బహుమాన ప్రదానమును 6 వ తేదీ రావుబా హాల్ లో, రామానుజముశ్రేష్ఠిగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. సభా కార్యక్రమము దైవ ప్రార్థనతో ముప్రకమింప బడెను. టి. అన్నారె మొదల్యారుగారు గత సంవత్సరపు రిపోర్టును చదివెరి. పాతశాలా విద్యార్థి సంఖ్య వర్తం. 5 డి క మ యెక్కు ను. క్రైయనింగు కా ని యుపాధ్యాయుల నెమించు మండలి వారు గా ని ప్రస్తుతము క్రైయనింగును పొందినవారు బర్నియసుమంతులచే అనుమత్యులగుఉపాధ్యాయులచేరి. ఉపాధ్యాయనిధి, యభివృద్ధి నిొందుచున్నది. కా... ంతరమున యధ్యక్షుడు బాలకులకు బహుమాన... తమ యువస్వాసమున నధ్యక్షులీయంత... ప్రస్తుతమున ముఖ్యముగ కావలసినది విద్య. మ. మున దొరతనము వారి గోరుచున్నాము. పాతశాలల నెలకొల్పుట యాది గాగల కార్యములు జరుగుచున్నవి. కాని విద్యాదానమున మన మనకు గూడ విశేషమగు బాధ్యతగలదు. మన యువకులనిద్య అందు ముఖ్యముగ మాధ్యమిక విద్య మన పరిపాలకమున నుండుట చాల యావశ్యకము. మన కళాశాలలు పాతశాలలకుండు యువకులకు మత విద్య గవవులదేనని వాడుకయైనది. దొరతనమువారి విషయమున తలస్థులుగ నుండు మన ని వాద్దా న మిచ్చి యున్నాము. మతమును స్పృహింపని విద్య వ్యర్థము. ఈ పాతశాలమును విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయోపేతముగు మతవిద్య గరువగుచున్నదని విషయకెంతయు సంసింపించిరి. విద్యావ్యాపార మంతయు ప్రజల యధికారముననుండి దొరతనమువారి సహాయము పడయుచుండ కలయును. విద్యా విధాన పరిపాలనము ప్రజలమందుండిన తమ దేశకాలమాన స్థితుల కనురూపముగు మార్పులవా నొనరించుకొనవచ్చును. మాధ్యమిక విద్య నొసగుటకు తగినన్ని పాతశాలలు లేవు. దొరతనము వారు చేరునది విశేషముగ లేదు. ప్రజలే తమ బాలుర విద్యావిషయమున శ్రద్ధదీసికొని తగు యేర్పాటుల చేసికొనవలయును. అందు ముఖ్యముగ మహాసంగ్రాహ మంత ద్రవ్యమును మ్రింగుమండుటచే ప్రస్తుతము దొరతనమువారు బొత్తిగ సహాయము చేయలేరు కాన విద్యాప్రతిస్థాపనములను మనము నెలకొల్పుటకు వర్తమానకాలమే అన్ని విధముల ననుకూలపడి యున్నదని శ్రేష్ఠిగారు చెప్పవల సంఘమువారి యుదారభావమును, స్వపరిత్యాగబుద్ధిని శ్లాఘించిరి.

విద్యార్థులు, రాజకీయ విషయములు

రాజకీయ వ్యవహారచర్యలు మున్నగువాని యందు విద్యార్థులప్రాప్తు సంపాదించు యత్నములు జరిగినవి. ఈ యత్నము తెట్టకేలకు చెన్నపురి దొరతనమువారిదృష్టి నాకర్షించినది. విద్యార్థు లిటుల రాజకీయ వ్యవహారములయందు తిరుగుచుండుట విద్యాభివృద్ధికిని, విద్యార్థులస్వాభివృద్ధికినిభంగకరమై యున్నది. కాన కడైకనాలు రాజకీయవ్యవహారములనుండి తొలగింప సమయము సంభవించినదని గ వ గ్గురు గారభిప్రాయపడిరి. ఈ విషయమున విద్యార్థుల సంరక్షకులు, తలిదండ్రులు దొరతనమువారికి సహాయపడకలయును. విద్యార్థి చెడిపోయినయెడల నాయుపకృతి తల్లిదండ్రులకును, సంరక్షకులకును జెందును గాన వారు తమ బాధ్యతల దృష్టిపథముల నిమగ్ని తమ పోష వర్గమున నుండు విద్యార్థులను రాజకీయ యాందోళనము నుండి తొలగిజేయుట యావశ్యకమైయున్నది. తలిదండ్రులును సంరక్షకులే గాక విద్యాధికారులు గూడ నీ విషయమున శ్రద్ధదీసికొనవలయును. మదరాసు విద్యార్థుల నిబంధనలయందేవిషయముగ నిబంధనలు కొన్ని గలవు. వర్తమానవ్యవస్థ కీ నిబంధనలు సరిపోకయున్నవని దొరతనమువారికి తెలియ వచ్చినది. కాన నూతన మగు నిబంధనలు కొన్నియగత్య మగుటచే దొరతనము వారి క్రింది నిబంధన లాన్వరి.

విద్యార్థులు రాజకీయసభలకు పోగూడదు. అట్టి సభల యందు సభ్యులుగ జేరరాదు. విద్యార్థులభాధికారుల కనుచితమని తోచిన యేయుద్యమమందును గాని విద్యార్థి హాజరరాదు. ఈనిబంధనములను స్కూల్స్ ఉపాధ్యాయులును, కళాశాలా ప్రిన్సిపలులును కఠినముగ నమలు జరుపకలయును. నిబంధనల నమలుజరుపుటలో ఉపన్యాస విషయమే గాక ఉపన్యాసకుల మంచి చెడ్డలను గూడ విద్యాప్రతిస్థాపనోద్యోగులు గమనింపవలయును.- పోత్ ఆఫ్ ఇండియన్ అబ్జర్వర్ క్రిక.

కలకత్తాలో బందిపోటు.

వర్తకుల నిర్బంధి చెంపులు.

అర్జునియను వీధి పరిసరమున నండు మోహన లాల్ యాతిభాయి అనువర్తకుల యంగడియందు 7 వ తేదీ రాత్రి 8 గంటల ప్రాంతమున నొకబందిపోటు జరిగినది. ఆసమయమున నిరువురు స్త్రీలు సాపులోనికి వచ్చి నగలవిషయమై వర్తకులతో ముచ్చటించుచుండిరి. ఇంతలో ముగ్గురు బంగారీ యువకులువచ్చి తమకుకొన్ని కంకాభరణముల జూపుమనిరి. వర్తకులిరువురు ను వీరల యాజ్ఞల నెఱవేర్చుచుండిరి. గుమాస్తా వ్రాసికొనుచుండెను. వర్తకులు గొనవచ్చిన నగలు బంగారీలకు సరిపక మఁకొన్నిటిని దెబ్బని వారు గోరిరి. అభరణములు విశేషముగ వారి యెదుట ప్రోగు చేయబడెను. ఇంతలో మరొకరు బంగారీలు సాపులోనికివచ్చి పిస్తోలు నింటికప్పునకు గురిచేసి కాల్చిరి. ఈశబ్దమైన వెంటనే ఆరుగురును కలసి నగల నన్నిటి పోరుచేయ నారంభించిరి. జరిగిన కళవళమున మోహనలాల్ తెలిపోను నొద్దకు పోయి పోలీసువారిని పిలువ నుద్యమించెనుగాని దొంగలలో నొకడి తనియుద్యమమును గ్రహించి పిస్తోలును ప్రయోగించి మోహనలాలును నేలగుల్పెను. అన్నకు సహాయ మొనరింపబోగా తమ్యునిగూడ తోడిదొంగ పిస్తోలున కెరచేసెను. పిస్తోల్లను గాల్చుట వలన సాపులోని గుమాస్తా మున్నగువారికి గాయములు తగినవి. స్త్రీలును, సాపునొఖరు నొక మూలనుదిగి యుండిరి. నగల నన్నిటిని బాగ్రస్త చేసికొని దొంగలు పారిపోయిరి. తరువాత, దొంగల వృత్తాంతము పోలీసు కమిషనరు అన్ని పోలీసు స్టేషనులకును తెలియజేసెను. ఆయుధ యంతయు మోటారుతో సార్వెంటు నోర్చును మున్నగువాన ప్రభుమన నాస్థానమునకు వచ్చి గాయపడిన వారిని వైద్యశాలకు గొంపోయిరి. ఎంతసొమ్ము పోయినదియు స్పష్టముగ తెలియదు. సుమారు 5 లేక 10 వేల రూపాయలు విలవగల నగలు, వస్త్రమై యుండవచ్చును. దొంగలబాదలేమియు కానరాలేదు.

కృష్ణా డెల్టా రైతులసభ

(తంతులప)

మచిలీపందరు, మే9:-కృష్ణా తూర్పు డెల్టారైతుల సభ ఈ నెల 7 వ తేదీన, ఎస్. హనుమంతరావు పంతులుగారి ఆధీనముక్రింద జరిగినది. అన్ని తాలూకాలనుండియు రైతుల సేవలు వచ్చిరి. 600 మందికి ఎక్కువగా, రైతులు సభ నలంకరించిరి. కలెక్టరుగారును సభకదరుచేసి రైతులనిన్నపముల నాలకించి వారి కష్టములనుగూర్చి బాగ్రత్రతోను, సానుభూతి తోను యోచించి ఆకూలము చేయ బ్రతుల్పించెదమని నమృతము చెప్పిరి. నాటిసాయంత్రమున కొందఱురైతులు కలెక్టరుగారి యొద్దకుబోయి విజ్ఞాపనమును సమర్పించి ఇంజనీరింగు, రివిన్యూ, స్పెషలు ఉద్యోగులందఱును కలెక్టరుగారితో గూడ నుండి, రైతులపట్ల సానుభూతిని జూపిరి. రైతుల కీ సభాఫలము బాగుగా దర్శింపబడి.

“ప్రముఖత” గారణము లని నిర్ణయింపబడినది. స్వతంత్రత్వ పతన గలుగ గల ప్రతిప్రతిప్రముఖత వలన నెప్పటికిని గలుగజోదు. సామ్రాజ్య సభయందు భరతఖండమునకు సయితము ప్రాతినిధ్య మేర్పడవలయునని సామ్రాజ్యసభ నిర్ణయించినది. వలస రాజ్యములకు గల ప్రాతినిధ్యమే హిందూ దేశమునకు సయిత ముండ వలయును. ఇప్పుడు పరిసమాప్తము నొందిన సామ్రాజ్య సభకు భరతఖండము నుండి మువ్వరు మహాజనులు వెళ్లియుండిరి. కాని వారిని భారతీయ ప్రతినిధు లని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. సర్ జేమ్సు మెస్టను గారు అధికారవగ్ధాభిమానల ప్రతినిధి, బికనీరు మహారాజుగారు సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధి, సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహ గారు ఆంగ్ల విద్యాభిమానల ప్రతినిధి. ముగ్గురియం దొకరినైనను ప్రజాప్రతినిధి యని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. అధికారులు వారి యాశయములకు దగిన రీతిని ప్రతినిధులను నియమించిరి. ఈ ప్రతినిధులందొకరైనను భారతజాతీయ శయంబులనుబట్టివాక్యములతో బ్రకటించి యుండలేదు. ప్రతినిధులు ప్రజల యాశయంబులను చెలుపుట యవసరము. భావికాలమునం దైనను భారతీయ ప్రతినిధులు అన్యక్షమైన ప్రతినిధులుగ నుండినగాని భరతఖండమునకు స్వతంత్ర దేశములకు గల ప్రతిప్రతి గలుగనేరదు. సామ్రాజ్యసభయందు భరతఖండమునకు ప్రాతినిధ్యము గలుగుటవలనను భరతఖండమునకు గల పరాధీనస్థితి పోయి స్వాధీనస్థితి ఏర్పడుట ధర్మము. లండను నగరము సామ్రాజ్యసభాప్రతినిధులకు పౌరత్వస్వత్వములను ప్రసాదించినపుడు వారు చేసిన ప్రసంగముల వలన ప్రతినిధుల మనోధర్మములు వ్యక్తము లగుచున్నవి. బికనీరు మహారాజుగారు సంస్థానాధీశుల స్వామిభక్తిని సుస్తుతించెను. హైందవయోధుల త్యాగమును భారతీయుల ప్రచీనసభ్యత్వను ప్రభుభక్తిని ప్రశంసించెను. మానవకల్యాణమునకై భగవంతుడు నిర్ణయించెడి విధమునను గ్రేటుబ్రిటను భరతఖండము మిత్రభావముతో బనిజేయగల భావికాలమును భారతీయులు నిరీక్షించు చుండురని బికనీరు మహారాజు గారు తెలిపియుండిరి. భరతఖండమును గ్రేటుబ్రిటను మానవకల్యాణమునకై కలిసి పనిజేసికొనకల మే రీతిని రాగలదో దానిని బికనీరు మహారాజుగారు స్పష్టము చేసినయొక్కముగ నుండును. కాలక్రమమున హిందూ దేశము పొందగలట్టియు పొందనిశ్చయించినట్టియు వ్యాపార పారిశ్రామిక రాజకీయ వికాసములకు వలయు వ్యవహారములందు లండనునగరము సానుభూతిని తెలుపునను నమ్మకము కలదని సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహగారు తెలిపియుండిరి. భరతఖండమునకు వలసరాజ్యములకుగల స్వతంత్రత్వ తేనపుడు లండనునగరము వలయు సానుభూతిని తెలుపునని నమ్ముట తెప్పతో సమాద్రము నీద సమకట్ట నటులుండును. భరతఖండముయొక్క యోగక్షేమములు పౌర సేనాద్యోగవర్గమువై నాధారపడి యున్నవనియును ప్రజావిశ్వాసమే దానికి ఫలమనియును సర్ జేమ్సు మెస్టనుగారు తెలిపియుండిరి. ప్రజాక్షేమమునకు పౌరసేనాద్యోగులు శాధ్యులను సాధికారవగ్ధాభిమానము మెస్టనుగారిని విషవలేదు. స్పెల్సుగారు లండను నగర పౌరత్వస్వత్వము మానవస్వత్వ సంస్థాపనమునకు మార్గదర్శకము గాగల దని తెలిపినభావము గంభీరముగ నున్నది. ట్రెమ్సు పత్రికకు సయితము కడలిక గలిగినది. తియ్యని నూటను దెలిపి కాలమును గడపు కాలము దాటిన దనియును రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై స్థిరభావ

ములను వెంటనే తెలుపుట యొక్క మనయును ట్రెమ్సు పత్రిక వ్రాసినది. హిందూ దేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణల విషయమై మంత్రులు తోచినటులు భావములు తెలుపుచున్నారు. పత్రికలు తోచినటులు వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నవి. కాని స్థిరాభిప్రాయ మెవ్వరును గలిగియున్నటులు తోచదు. గత సంతకమునందు జాతీయమహాసభ స్వరాజ్య విషయమై ప్రతిపాదించిన ప్రతిపాదనమే స్థిరాభిప్రాయముగ గ న బడుచున్నది. భరతఖండము నందలి రాజ్యాంగ సంస్కరణము కట్ట నునిశ్చితాభిప్రాయములు హైందవప్రజలకును నాయకులకును కొంతకు కొంత గలవు. అది స్వరాజ్య స్థాపనమునందు వ్యక్తముగ నున్నది. తద్విన్నాభిప్రాయములన్ని యునుస్థిరములుగానున్నవి.

(౧)

చెన్నపురి ప్రోగ్రెసివ్ యూనియను వార్షికోత్సవము
చెన్నపురియందు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియను స్థాపితమై ముప్పదియేండ్లు ముగిసినది. ఈ కాలమునందు ఈ సంఘము విద్యావ్యాపనమునకై చేయుచున్న పరిశ్రమలకు చెన్నపురి వాస్తవ్యులకు కొంత యపకృతి గలిగినది. ఈ సంఘము స్థాపించిన పాతకాలయందు గత సంవత్సరమునందు 758 విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచుండిరి. గతించిన భానువాసరము సాయంత్రమునందు 86 వ వార్షికోత్సవము రావుసాహేబు కలవలరామానుజం శ్రేష్ఠిగారి యాధిపత్యము క్రిందవదిరిగినది. రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు విద్యార్థులకు బహుమతుల నొసంగిరి. అందు రెండు సువర్ణ పతకంబులు రామానుజం శ్రేష్ఠిగారి చివరి గలవు. ఒక సువర్ణపతకము ఆంధ్రమునందు ప్రాచీణ్యమును గలిగిన విద్యార్థి కొసంగబడినది. విద్యార్థులు విద్యాభ్యాసమును జేయవలసిం పద్ధతులను గురించి, రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు చేసిన ముఖ్యదేశములను విద్యాభిమానులు గమనింప దగియున్నవి. విద్య దేశమునందు వ్యాపించుటకై ప్రజలు విద్యాభారమును వహింపవలసి యుండుననియును విద్యోపయోగము వర్ధిల్లుటకై బ్రహ్మవిద్యను సయితము నేర్పుట యవసరమనియును రామానుజం శ్రేష్ఠిగారు జేసిన హితోపదేశమును, భగ్యపరామాయలు గమనింపవలసి యుండును. రావుసాహేబు గారామానుజం శ్రేష్ఠిగారు విద్యావ్యాపకమున కైవ్యసహాయమునకై చేయుచున్న ధర్మములకు చెన్నపురి వాస్తవ్యులు వారి కృతజ్ఞులు. వారివాసము లింతకంటెను వృద్ధివిజృంభింపుట ధర్మమందగుననియు గాత!

దేశసంరక్షకబలము

యువజనవర్గమును దేశసంరక్షకబలమునందు జేరుటకు ప్రోత్సహించుటకై సామవాగముసాయంత్రము తిరువళ్ళిక్కిడియం దొకసభ గూడినది. అడ్వొకేటు జెనరలు ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. కె. బి. రామనాథ అయ్యగారు పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు రాజుగారు సభ్యులకు దేశసంరక్షకబలభావములను బోధించిరి. భీమంతులు ఆ ప స ర మ ను బట్టి లాభనష్టములను గమనింపకుండు కార్యపద్ధతులై తాములాభమును పొందితమ దేశమునకు లాభముచేయుదురు. వర్తమానమహాసంగ్రామములకు భరతఖండమున కట్టి తరుణము సమకూడినది. ఆసమయమున దేశసంరక్షకమును గాపాడుటకై వినియోగించెడి భారము యువజనులపై నున్నది. యువజనవర్గ నిాధర్మమును గ్రహించి దేశసంరక్షకబలమునందు నేలకొలిది చేరి దేశారాధనమును జేయుట ధర్మము. ఆంధ్రయువజనులు స్వీయధర్మమును నిష్ఠాపించి గౌరవమును బడయును రని కమ్యునిస్టులు.

క్రికెట్ ములయిన నాగమయ్యగారు.

తిరువాన్కూరు రాజ్యములో నివాసుడైనాన పనిని జేసిన నివాసు బహదూరు వి. నాగమయ్యగారు క్రికెట్ ములయిన విని చింతింపచున్నారు. నాగమయ్యగారు చాల కాలము క్రిందట తిరువాన్కూరుకు కాపురముపోయిన ఆంధ్రీయంత్రక జేరినవాడు. వారిశక్తిసామర్థ్యములవలన నివాజుడేయ్యారు పదవిని సయితముపొందగలిగిరి. కొన్ని నత్సరములక్రితము నాగమయ్యగారు ద్యోగమునుమానుకొనియుపకారదేశమును బుచ్చుకొనిరి గాని తమ కాలమును పరోపకారమునందు వినియోగించుచుండిరి. ఆయన పత్రికలకు అనేక విషయములను గురించి

ఈ కాలమున తమదగ్గ వ్రాయుచుండువారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర భావముచే ఆంధ్రపుత్తులకుఆంధ్రదేశమునందు కావలయునన్ని అవకాశములులేక! సానబెట్టిరి మాశిక్యములవలె నున్నారు. ఈ దేశమును వదిలి స్వదేశసంస్థానములలో స్థిరవాస మొనర్చుకొనబోయిన కుటుంబములకు జేరిన నాగమయ్య, విశ్వేశ్వరయ్య, నంజుండయ్య చిత్రామణి మున్నగు ఆంధ్రతనయులు వారి దగ్గరాష్ట్రములలో సుప్రసిద్ధిని గడించుట వారి కున్న యవకాశములను బట్టియే యని యవసరమును.

క్రికెట్ ము ఆధినివేశములలో భారతీయులను తెల్లవారు మాచిన దానికంటె మనదేశములో మనము నారిని హిసముగా జూచుచున్నామని జప్తినుపత్రిక వ్రాసినమాట ముమ్మాటికిని నిజము. ఆధినివేశములలో మనవారిని బాగుగా ముందుజూచుట కనేకభూమికలు కనబడుచుండగా వర్ణాశ్రమ ధర్మ సభలు, ధర్మరక్షణసభ లని పేరుపెట్టి, ఇప్పుడు తక్కువజాతుల వారి మెడకున్న ఉరిని మరింత బ్రాహ్మణులు బిగించుచున్నారని మానవకాళిముల వగచుచున్నారు. అంత్య భాతులను నీరసముగా జూచుచున్నది ఒక్క బాపయ్యలే కాదు. అన్ని కులముల వారును నట్లే జూచెదరు. ఈజనములలో బ్రాహ్మణేతరులు బ్రాహ్మణులయిది కురుకుచున్నారు. జప్తినుపత్రికయే అందుకు సాక్ష్యము. బ్రాహ్మణులు మరెంతబిగించుచున్నారని ఇంకొక నెపమును వీరు నేయుచున్నారు. నివృత్తపాతులకు అందరను తాటికాయ యంత ముత్త్యములవలెనే కన్నట్టుచున్నారు.

యుద్ధాచంధమున కామన్సుసభలో ఇండియా సహాయ మంత్రిగా నుండిన మాస్టర్ రాబర్టుగారు ఇండియా ప్రజలకు ప్రభువులును అర్పించిన కామకలపట్టిని వదిలినప్పుడు హిందూ దేశ రాజకీయములయంద పాటల దృక్పథము మారినదని నెలవెచ్చిరి. ఈవిధముగానే హార్డింజి ప్రభువుమొదల నేతలు బ్రాయును మాటలాడను మొదలిడిరి. ముందు ఏమో బంగారము నెత్తిపొది కెత్తెద రనువారే కాని ఏయేవిధముగా నెత్తెదరో, ఎట్టి సంస్కరణములను జేయ నవ్యమించియున్నారో ఎవరను జెప్పయిరి. యుద్ధము ప్రాంతభయము, రోజులు సమున పడినకొలదిని ఇండియా యెనరించిన నేరను, ఉపకారమును క్రికెట్ ప్రజలలో జాలరుంది మఱచిపోయి సామ్రాజ్యమింత దుష్కృతితోనగుచున్నదిండియా యేమియు చేయలేదని గోలచేయు ప్రయత్నపెట్టిరి. వారిది మా యంతకఠిను పండిరీలక్ష్యుడేన సంకల్పిని, వెచ్చించిన కోట్లకొలది రూపాయల సంకల్పిని, క్రికెట్ వ్యాపారమునకు 80 కోట్ల రూపాయలవఱకు సహాయముజేసినసంగతిని అకస్మాత్తుగా మఱచిపోయిరి. లాయరు జార్జిగారు ముఖ్యమంత్రి కాగానే “ఇండియా యేమిచేసినది. ఏమియు జేయలేదు” అను ఆసత్యమును మరింత నెత్తపెట్టున అజన మొదలిడిరి. తరువాత 150 కోట్ల రూపాయల వర్షించెద మనీతరువారే ఈ మహాసభాపులు సంతృప్తిని జెందిరి. ఈ సంతృప్తి రెండుతరగతితో, తిరిగి ఈ యువకారము నెప్పుడు మఱచిపోయెదరో ఈ శ్వేరుని కే యెఱుక. ఇండియాయొక్కయు తైరవాదములనుగురించినంతరముపాటపాడుచుండువారు ఇండియామొద ఇంగ్లాండుకున్న యు తైరవాదములను గురించి ఒక్కముక్కయును వ్రాసినట్లు గనిపించదు. మొన్న లండను పౌరసభ్యమును ఇండియా ప్రతినిధులకు లండను పురపాలనాధ్యక్షుని సొంగినప్పుడు ఇండియాను ఎప్పటియట్లే ప్రశంసించుచు ప్రసంగములు చేయబడినవి. లండను ట్రెమ్సు పత్రిక మాత్రము, మాకు తెలిసినంతవరకు, పురుషిషయముల న్యాయముగాను, ఆశ్రయ గుర్రులును వ్రాసినది. “స్వపరిపాలనాధికారముల నిండియాకు నెప్పుని గానొసంగవలయును. ఈయొ సంస్కరణములు చేయబడునని ఇప్పుడే ప్రభుత్వము వారు ప్రమరించినచో భాగుండును. ఇప్పుడు ప్రమరింపని ఎవల ముందునను ప్రమరింపవలసియుండును. అప్పుడు ప్రజల ఆందోళనమునకు లొంగి ప్రమరించి నారని అందురు” అని ట్రెమ్సు వ్రాసినది. ప్రజాందోళన మిదివరకే ప్రారంభమయినది. రాజప్రతినిధి కాననసభలోని 19 మంది సభ్యులు సంస్కరణముల పట్టిక నిదివరకే పంపియున్నారు. కాంగ్రెసు, ముస్లిం లీగువారు దాని నంగీకరించియే యున్నారు. ఎట్లయినను ట్రెమ్సు వంటి పూర్వాచారపత్రిక ఈధోరశలో వ్రాసిన పురుగుట్టి ఆలోచకులకుచురువున్నదియే అనుకోవలయునని వచ్చుచు. ఈ ట్రెమ్సు పత్రిక వ్రాతను పురస్కరించుకొని మానవకాళిముల “జస్తిను” పత్రిక దేశములో విజ్ఞానవంతులందరు తమ యభిప్రాయములను తెలియచుచు వలసివని కోరుచున్నది. సర్వాభిప్రాయములను జాతీయ ప్రతిస్థాపనములు వెలియచ్చియే యున్నవి. మరెవరు వెలియచ్చవలయునో స్త్రీ, మఱచితిమి. సౌతిండియాకొ సిక్కిలు అసోసియేషన్ వారికి గాబోలును మానవకాళికు బుచ్చునించుచున్నారు. సంస్కరణములను జేయకముందు వారిని ప్రజాచర్చయి నెట్టుట కేరలుఅవసరమును, న్యాయమును నగును.

బ రో పా మ హా న ం గా మ ము

కల్లులు రూజువెట్టుగారి సేన 1,80,000 మంది చేరుట

జర్మనుల మూలబలములు చెల్లిపోవుట - ఫ్రాన్సుదేశమున 143 సేనలుందుట

జర్మను సేనలో నర్థభాగము బ్రిటిషువారి నెదిరించుట

(రైటరు ఏ జె సి.)

ఇంగ్లండు

శత్రువిమానములు లండనునగరముపై బాంబులను ప్రయోగించుట.

లండన్, మే 8:— పండువెన్నెల గాయముండ రాత్రి 12½ గంటలకు లండనునగరమునకు ఈ శాస్త్రభాగమున శత్రువిమానములు బాంబులను ప్రయోగించినవి. బాంబులన్నియు నొక గ్రామముననే పడినవి. మాడుబాంబులు కలిసి ఒకయింటబడినవి. వానిలో నొకటి స్నానముచేయుచున్నదిగాని లండన్లోని తక్కిన బాంబులవలన ఎక్కువ ప్రమాదమేమియు సంభవించలేదు. కడపటి బాంబు ఒకమేడ అంతస్తుపై బడి ప్రేలుటచే ఒకపురుషుడు మృతిచెందెను. అతనిభార్యకు ప్రబలమైన గాయములు తగిలినవి. అచటనున్న నీటితోటపై పడిరి అనేక అన్ని అంతస్తులకును వ్యాపించెను.

అహారపదార్థములను వృధగ పాడుజేసినందులకు శిక్ష

లండన్, మే 7:— అహారపదార్థములను మితముగ వాడుకొనక పాడుజేసినచో శిక్ష విధించబడుననియు అట్టి యుద్ధపు కొరివి కాలములోనే జారీచేయబడుననియు కామన్స్ సభలో కెప్టెన్ బ్యాల్ఫోర్న్ గారు నడిపిరి.

నౌకాదళ పరిపాలక సంఘమున మార్పులు.

లండన్, మే 8:— నౌకాదళ పరిపాలక సంఘమున సంస్కరించు సంకల్పమున ముఖ్యవిషయములు నిర్ధారణయైనవి. నౌకాదళ ప్రధానోద్యోగ పదవియందలి కార్యనిర్వాహక భారమును జెట్టింగ్ గారిపైనుండి తీసివించి ఇతర యుద్ధాంగుల సహాయముతో విధానమును నిర్ధారణచేయుట మున్నగు పనులకు నియమించిరి. అన్ని విధముల పనుల నెరిగినవారి నందులకు నియమించెదరు.

మంత్రుల రాక.

లండన్, మే 8:— లాయిడు బార్బి, సర్ బాక్ జెన్స్, సర్ బిలియం రాబర్ట్ సోగ్లర్ల లండనునగరమునకు దయ చేసిరి. ప్యారిసు సమావేశమున భిన్నాభిప్రాయము లేనియు లేకుండ భూదైవ్య నౌకాదళ విషయము లన్నియు సరళముగ పరిష్కరింపబడినవనియు బండోలకు ఆన్వేషణ మైత్రియు సంఘభావమున కలిగినవియు సంతోషించుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషువారిపై గొప్పనైవ్యముతో జర్మనులు తలపడుట.

లండన్, మే 8:— పడమటిరంగమును జర్మనులనైవ్య పక్షి పరాసువారి నైవ్యపక్షిలో రెవ వందైన లేకుండినను జర్మను సేనలో సగమువంతు బ్రిటిషునైవ్యము ఎక్కువ బలముతో తలపడెనని పారిసునుండి తెలివినాడలనబడుచున్నది.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండన్, మే 8:— బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— (1) ఫ్రాన్సు, లాసులవధ్య జర్మనులు ఓరంగులతో తీవ్రముగ పోరుచున్నారు. మ్యాఖ్యాణిపై జయనగరగు పోయిరి రాత్రి కాలమున జరిగించితిమి. ఫాల్సెస్సాన్ వైకుండ జయప్రదమైన దొమ్మిడేసితిమి. ఆర్మింటేజుకు ఈ శాస్త్రభాగమున శత్రువులు దొమ్మిడేయ ద్వంద్వయుద్ధముజేసి వారిని పరాజితులుగ జేసితిమి. ఆర్మింటేజుకు దక్షిణముఖముగ జేసిన రెండవ దొమ్మిడుగూడ వ్యధము జేసితిమి.

జర్మనుల సమాచారము.

లండన్, మే 7:— జర్మను ఉద్యోగుల వాయువాత్మ లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— తెన్ను, అరాసులవద్ద శత్రువుల పోరు అతి దారుణముగ జరుగుచున్నది. సాయంకాలమున మరొక భీకరముగ మున్నది. బుల్లికోర్టుకు తూర్పు ముఖమున గూడ యుద్ధము జరుగుచున్నది.

శత్రువులు సాచెజ్ నదిని ముట్టడించుట.

లండన్, మే 7:— నేటిరాత్రి ఎఫ్. ఎం. సర్ డెగ్లసు హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి:— సాచెజ్ నదికి దక్షిణభాగమున ముక్తాశ్రావణములవై శత్రువులు మాడవసారి గొప్ప నైవ్యముతో ప్రతియుద్ధ మొక్కరి. ప్రభువునందు మా కందకములకు ఏటవాలుగ శత్రువుల ఓరంగులవేడి సమాపించినది. కాని మా శత్రువులును, మరక్షరంగులును అగ్నివన్న మునక గురి పించుటచే నదియంతయును చల్లారిగది శత్రువులక్షకనైవ్యముల వైమరక్షరంగుల గాల్చి నురుమాడితిమి. బుల్లికోర్టువద్ద మైదానమున శత్రుబలములను మా శత్రువులదళములను మరక్షరంగుల దళములను చుట్టు ముట్టించి. అనేకమంది హతులైరి. అది వారమునాడు 6 జర్మను విమానములను నేలగుచ్చితిమి. మరొక దానిని క్రిందకు పారదోలితిమి. మా విమానములు మాడు కని పించుటలేదు.

భయంకరమగు శత్రువు యుద్ధము

లండన్, మే 8:— గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— లాఫాన్స్ యంత్రకాల కుత్తరముఖమున దినమంతయు శత్రువులు యుద్ధప్రయత్నములను చేయనేలేదు. చెమికె డెన్ జేయునద్దకూడ శత్రువు తర్విభమైన సమరసన్నాహములను జేయులేదు. హల్లైస్, క్రాయనువైపున శత్రువుల పోరు అతిభీకరముగ జరుగుచున్నది. ఇదట కాల్ఫోర్నియా ఉన్నతభూమిపై క్రొత్తగ వశమజేసికొన్న మా ప్రదేశములను బలపరుచుకొంటిమి. ఈ రణముఖమున మాచేజిక్కిన కొంతమంది శత్రువులు మా కిట్లు తెలియజేసిరి. ఈ పీటభూమిపై దాడివెధలుటకు నిన్నటిరోజున 4 క్రొత్త జర్మనుపటాలములు బయలుదేరి రణముఖమున పోరుచున్నవి. వానికి ఆపారగు సవ్యము కలిగినది. కిమ్ముకు వాయవ్యములయందు కొంచెము ముందుకేగి సమీక్షించుటకు దక్షిణభాగమునున్న కొన్ని స్థానముల వశపరుచుకొంటిమి. ఇద్ద రుద్ధాంగులును, 98 గురు వైనికులును మొత్తము 100 మంది మాచేజిక్కిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము

లండన్, మే 7:— నేటిపూర్వాహ్నము పరాసు పత్రిక లిట్లు ప్రకటించినవి:— పోరు, ఓయసునవద్ద ఓరంగుల యుద్ధము కొంచెము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది రాత్రికాలమున వాస్సెయిల్ కు తూర్పుభాగమునను, వాస్సెవైపున నున్న చెమికె-డెన్ జేయునద్దకు శత్రువులు ప్రతియుద్ధ మొక్కరి. మాశత్రువుల కావానలము జర్మనుల ప్రయత్నముల నన్నిటిని చల్లారిగది. వాక్లకు పీతభూమి యందుకు, క్రాయను జిల్లాయందును అపవృధప్రభు క్షరంగుల పోరు భీకరముగ జేరుచున్నది. కాక్లరపీట భూమి కుత్తరభాగమున శత్రువుల మధ్యరంగమున ఆకస్మికముగ ప్రవేశించి శత్రువుల భంగపుచ్చితిమి. 90 మంది శత్రువులను మాడ బంతువులుగ జేసితిమి. కిమ్ముకు వాయవ్యములను, బ్రిల్ ఆటాకుకు దక్షిణముననున్న కొన్ని కందకములను క్రొత్తగ వైకొంటిమి. వీనిని శత్రువులు మరల తమ స్వాధీనము జేసికొనుటకు వ్యధప్రయత్నముల జేసిరి. ఈధలములందు 120 మందిని బండిలుగ జేసితిమి. ప్రాసుకు వాయవ్యములనున్న కోటబురుజును మాశతము చేసికొంటిమి. మానుసహాజ్ కు ఈశాస్త్రమున టూటసుకొండెమీద జర్మనులు బలకరముగ తలపడిరి. వారివందని పరాజితులుగ జేసి ఆహార సవ్యముల పాలుజేసితిమి, కొంతమందిని బండిలుగ గూడ జేసితిమి.

రుష్యా

తూర్పురంగమున జర్మనులు ఓడిపోవుట.

లండన్, మే 8:— రషియావారిట్లు ప్రకటించిరి:— జులికోవ్ దక్షిణమున వ్లాసిమిర్ ఒలికొస్కు సమీపమున సుందుగవలను ప్రేల్మియు బాంబుకుండ్లను తీవ్రముగ ప్రయోగించియు జర్మనులు మానైనైవ్యములను ముట్టడించిరి. కాని మా శత్రువుల బ్యాలల కోవ్వలేక వెనుకకు పారిపోయిరి. కాచా రావిజూ బ్యాన్దరంగమున శత్రువులతిథయంకరముగ ప్రేలినవి. గురగామర్నవద్ద నొక జర్మను విమానమును నేలగుచ్చితిమి.

అమెరికా

అమెరికా వారు ఇంజనీరుల పటాలములను పరాసుదేశమున కంపుట.

వాసింగ్టన్, మే 8:— పరాసుదేశమున రస్తాలు కాలువలు మున్నగు వానిని సరిగనుచుటకును రాకపోకలకు అభ్యంతరములేకుండ సదుపాయము జేయుటకును అతి త్వరితముగ ఇంజనీరు పటాలములను పరాసు దేశమునకు పంపుటకు సిద్ధముజేయవలయునని అమెరికా నౌరత్నమువారిచే ఉత్తరువు జేయబడినది. ఇదివరలో నౌరత్నమువారు పంపెద మనుకొన్న నైవ్యములకును వీనికిని సంబంధములేదు. ఇవి అదనముగ బోవు నైవ్యములు.

కల్లులు రూజువెట్టుగారి నైవ్యము

న్యూయార్కు, మే 8:— పరాసురంగ వందు బోరుటకు కల్లులు రూజువెట్టు గారిదిగవకు 1,80,000 మంది నైవ్యములను సిద్ధపజచిరి. వీరిలో చాలమంది 25-50 ఏండ్ల మధ్య వయసుగలవారు నున్నారు. వీరందరను వ్యాపారములు జేసుకొనువారు. ఈపటాలయంతయు స్వయంసహాయముతో గూడుకొన్నది. పూర్వము యుద్ధకార్యదర్శిగానున్న ట్రింప్టె గారు వీనిలో జేరిరి.

టొల్క్మను

టొల్క్మను రంగమున విశ్రమించివారు

కొన్ని ప్రదేశములను బుట్టుకొనుట.

లండన్, మే 7:— మాసివోనోయా రంగముననున్న పరాసు వారిట్లు ప్రకటించిరి. జులికోవ్ ప్రాంతమున పరాసు వెంజెలిన్ నైవ్యమును కలిసిపోవటచే రి కలలోపిటుగుల వరకు వ్యాపించి యున్న శత్రువుల స్థానములు కొన్ని మా స్వాధీనమైనవి. బల్గేరియకుల ప్రతియుద్ధమును వేరికల్పులు ప్రతిహతము చేసి కొంతమందిని బండిలుగజేసిరి. రెండుసార్లు గూడ వెంజెలిన్లు చాల నైవ్యముతో పోరాడిరి.

జర్మనీ

జర్మనియందు నైనికులలోటు.

లండన్, మే 8:— పరాసువారి ప్రధానకార్యాలయమునకు రూటరు విలేఖకు డిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— శత్రుబలములు చాలమందగు హిందెక్ బర్నగారు ఛాంపేను, అట్టోబుయును కందకములలో నున్న వైనికులనందరిని రణరంగమున వినియోగించి పోరుచున్నారని చాంఫెను నుండి సమాచారములు వచ్చుచున్నవి. 143 పటాలములు పరాసు రంగమున చేరుచున్నవి. హిందెక్ బర్నగారి మూలబలము సంఖ్య 44 పటాలములు అరగా కాదాపుగ 450,000 వైనికులు వీరి స్వాధీనమున నున్నారు. ఇదివర కప్పుడె 33 పటాలములు యుద్ధమున పోరుచున్నవి. వ్యయము కలుగుటచే పీనిలో సగము వంతును రణరంగమునండి వెనుకకు తప్పించి క్రొత్తమాపులు చేయుచున్నారు. ఏప్రిలు మాసమున పరాసురంగమున జర్మనులు 200,000 మందిని నష్టపోయిరి.

జర్మనిలో 50 మంది చీనావారిని బంధించుట

అమ్స్టరుడం, మార్చి 21:— డెర్లి సు, మ్యాగ్నిచులలో పురువుగొనుచున్న 50 మంది చీనావేశపు విద్యార్థులు కుట్రలు బుట్టుచున్నారను సంభేదమున వారిని జర్మనీవారు బంధించి నట్లు కొలలోను సమాచారములు తెలుపుచున్నవి. వీరు తమ మంత్రులతో కలిసి జ్యూరీ నుండి వెడలుటకు సిద్ధ పడుచున్నారు. చీనా విద్యార్థులను కడలిపెట్ట వలెనని చీనా మంత్రులుగా రెర్లి సు ప్రభుత్వము వారితో వాదము నలుప సంసిద్ధులైయున్నారు. వాస్తవముగ ఈ చీనా విద్యార్థుల నెండులకు బంధించినో తెలియలేదు.

ముఖ్య సమాచారములు

తిరువాన్కూరు సీనియరు దివాన్ శేషాచలపతి పండి విశ్రాంతిపొందుచున్నది. ౨౫ ఏ. నాగమయ్యగారు స్వగృహితులు.

కోయంబూర్ మండలసభ:—మండలసభాధ్యక్షుడవడికి ఆదివారమునా రెన్నుకొనబడిరి. సినిమా యేటరునందు జూనునెల 23, 24వ తేదీలకు సభజరుగును.

ఏప్రిలు 30వ తేదీకి అవతల యునైటెడ్ స్టేట్స్ కాన్సుల్ జి. ఉద్యోగు లాసగిన ప్యాస్ పోర్టులు లేనిది ఎవ్వరును యునైటెడ్ స్టేట్స్ పోకూడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సంగ్రామముయొక్క వివిధరంగములలో మహాధీరత్వముతో పోరునల్పిన గొల్లయ్యల వైనికులకు సింధియామహారాజుగారు వేతనములను వృద్ధిజేసి, స్థిరమైన ఉపకారవేతనము లేవనెత్తించిరి.

పోయా అను జర్మను మనిషిని బాతుతోపాడిచి చంపినందుకు నాగబాతా అను పోలీసుబల్ ట్రోతునకు టాంగూ సెవనుజుడిగారు ఉరిశిక్ష విధించిరి. దీనివై ముద్రయి లోయరు బర్మా చీఫ్ కమిషన్ ఆఫ్ సెషన్లు దాఖలుచేయ కోర్టువారు ఉరిశిక్షను ఖాయపరిచిరి.

దారుణమగు ప్రమాదము:—కలకత్తాలో బర్మిన్ ఆను నతడు స్టీమరుకు-సామానులనుమోచిచేయుచుండెను. కేసు యొక్క కొక్కి ఆయన బట్టలకు తగులుకొనుటచే నాతడు 12 అడుగుల ఎత్తుననుండి తలకొండగ ఇనుపరేవుతో ననుర్చుబడి యుండిన స్టీమరుతట్టువై బడెను. ప్రమాదకరమగు గాయములు తగిలినవి. వెంటనే వైద్యులకు గొనిపోయిరి. గాని ప్రయోజనము లేకపోయెను.

నగల దొంగతనము:—సింహళమున గవర్నరుగారి బంగారాయందు 2వ తేదీ రాత్రి 900 విలువగల నగలు దొంగిలించబడినవి. నగలపెట్టె సాయంకాలము పడకగదిలో నుంపబడెను. కాని రాత్రి 9 1/2 గంటలకు హెల్మింగ్స్ దొరసాని యాగదిలోనికి బోయెను. అచట నాపెట్టె గానరా లేదు. ఈ సమాచారము వెంటనే పోలీసువారికి తెలియజేయబడెను. ఒక నేతకుని అరెస్టు చేసిరి.

రాంపూరు నవాబుగారు బారెల్లీలోనుండు తేమభవనములను యుద్ధరంగమునుండి మరలివచ్చిన తుత్తగాత్రులకు, లోగపడి లేలుచున్న బ్రిటీషు ఉద్యోగస్తులకు విశ్రాంతియందిరములుగ నుపయోగించు కొనుచున్నవని సర్వసేనానిగారితో తెలియజేసిరి. ఈ భవనములను రెండింటిని దర్బారువారేతరు సొమ్ముతో బాగుచేయించి 36 మంది ఉద్యోగస్తుల కివకు నట్లు ఏర్పాటులు జేసిరి.

అఖిలభారత మహమ్మదీయ సంఘము వారు తీర్మానించిన ప్రకార మార్గదర్శకులకు పోవుటకు ఈదిగువ వివరింపబడిన వారిని ప్రతినిధులుగ నియమించిరి. (1) గౌరవ నీయులగు, మహమ్మదాబాదు రాజాసాహెబు; గౌరవ నీయులగు ముజర్హాహక్కు, గౌరవనీయులగు జిన్నాగార్లు. దేశముమహాసభవారిచే నియమితులగు ప్రతినిధులతో పాటు వీరును ఆంగ్లేదేశమున పనిచేయుదురు.

ఈనెల 8వ తేదీ మంగళవారమునా ఉదయమున సొక వంగదేశపు యువకుని మృతక శేఖరును “సిటీస్టోరుమిల్సు” కడకునబడెను. ముగ్గురు బెంగాలీ లొక మోటారు బండిపొదవచ్చినందు వివాదాస్పద ప్రేల్మిదనియు పియ్యట బండి కనబడలేదనియు, సొక వైద్యునికకు చెప్పెను. మృతుని వివరములు తెలియలేదు. కాని గత రాత్రి బారా బజారులో జరిగిన హత్య కిదిగూడ సంబంధించినదే యని తలచుచుండిరి.

విక్టోరియా ఘోషా ఆసుపత్రి:—ఈ సంవత్సరమున లోగుల సౌకర్యముల విషయమై ఈక్రింది చందాలుచేరినవి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రూ 210, ఆర్. కె. జి. లీచ్ గారు రూ 72, గా. నర్. ఎ. జి. కాన్యక. సి. ఎస్. వి.

వి. పి. యస్ గారు రూ 72, భానుబహద్దరు మహమ్మదు అబ్దుల్ అజీజ్ బాద్షా సాహెబ్ గారు 72. ఒక లోగిపోవ. ఇమునకు సాలునకు 72 రూపాయలగును. 2,100 రూపాయ లిచ్చిన చిరకాల మొకలోగి సౌకర్యములొనర్చవలగును. ఈసంవత్సరమునకు 5 వేల రూపాయల ప్రస్తుత కనుపించుచున్నది. గనుక విరాళముల కొరకు గా కార్యదర్శి ప్రార్థించుచున్నారు.

బొంబాయి నగరమున గత మంగళవారము నాడు, సేతు త్రిపువనదాను, మాధురదాను, వజ్రావనదాను మొదలగు వారిక వేదశాస్త్ర పాఠశాలను తెజచిరి. ఈ పాఠశాల మార్వాడీ విద్యాలయములో నుంచబడెను. బొంబాయి నగరమున జరుగుచున్న అనేక మతకార్యములందు కర్మకాండను సరిగ జరిపించుటకు సమర్థులగు బ్రాహ్మణు లిపుడు లేకను యితరస్థలముల నుండి రప్పించవలసివచ్చుచున్నది. ఈ వేదపాఠశాలలో చదివినవారిలోపమును తీర్చెదరు గాక యని సేతుత్రిపువనదానుగారు ప్రారంభోత్సవసమయమున జెప్పిరి. ఈ పాఠశాల యందు వేదవిద్యను ప్రస్తుత కాలానుగుణ్యముగ నేర్పెదరు. వారికి ఇతర విషయములనుగూడ భాగుగా బోధించెదరు. మొదటివత్సరమున దీనివలనకలుగు ఫలితమునుబట్టి దీని భావిస్థితి నిర్ధారణ చేయబడును.

నర్. వి. భాష్యం అయ్యంగారు:—అయ్యంగారి తోడనే మైలాపురమునకు ప్రసాదికలిగినది. వారికి పూర్వమున మైలాపురమున నెట్టికో యెవ్వరు నెలుగరు. అయ్యంగారి స్వార్థకచిహ్నము కొర కొక నిధి యేర్పాటుప బడియున్నది. కాని విధిమాలమున ప్రజల కెన్నికమైన లాభమును గాని కలుగలేదు. కోర్టుపనులమీద యితర జిల్లాలవారు వెక్కిరిండు మైలాపురమునకు వత్తురు. ఇట్టి వారలు నివసించుటకు ప్రదుపాయము చేయవలసియున్నది. రాజానర్ రామస్వామి మొదలగురు సుత్రమువంటి సుత్రమునొక దానిని మైలాపురము నెలకొల్పిన చాల నుపయోగకరముగ నుండును. సుత్రమును గట్టించి పెద్దతోటను వేయించి దానిలో అయ్యంగారి శిలావిగ్రహమును నెలకొల్పినచో కోర్టుపనుల మీద వచ్చువారు బసలకిబ్బంది పడనక్కరలేదు. ఇదివరలో జరుచేసిన వైకము నీయలకు వినియోగించిన యెడల రెండు విధముల సార్థకమగును. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులగు అయ్యంగారి కిని యుత్తమ స్వార్థకచిహ్నమగును.

విభవరాలగు గిరిబాలమును నామెకు (కలకత్తా కాపురస్థురాలు) 2 మాసముల మగ పిల్లవాడుండెను. గత డిసెంబరు నెల 4వ తేదీ ఉదయమున ఈమె పిల్లవానితోగూడ నెటకో పోయెను. ఎక్కడికిపోయెనో, ఏమయ్యెనో, ఎవరికిని తెలియదు గాని ఉదయము 9 గంట అప్పుడు యీ మెమాత్రముగానవచ్చెను. కొన్ని గంటలైన యనంతరమున సొక క్రైస్తవశ్రీచేరుక నున్న యరణ్యమునకు పోవ తటస్థించెను. అచ్చట నా బాలుని చూచెను. ఈమె చూచు సరికి బాలుడు సజీవుడైయుండెనుగాని కొన్ని నిమిషములకే ప్రాణముల విడిచెను. పోలీసువారు వెంటనే గిరిబాలను అరెస్టు చేసి కేసుచేసిరి. జూరివారిమే నిర్దోషియని తీర్మానింప కెను. జడ్జిగారు వారి యభిప్రాయముతో సంగీకరింపక హైకోర్టు వారిని తీర్పు జెప్పగోరిరి. ఆమె పిల్లవాని సెంటరిగ విడిచి పెట్టుట సత్యమేగాని బాలుని చంప నుద్యమించెనని చెప్పట కాధారములేదని హైకోర్టువారి భిప్రాయపడి ఆమెకు 2 సం॥ కఠినశిక్షను విధించిరి.

ముద్రణాలయమున దొంగతనము:—గిన్నె రాత్రి 11 గంటలకు మరల నొకదొంగతనము జరిగెను. హంటురోడ్డున నుండు మెథాడిస్టు ముద్రణాలయంండి రంగస్వామి, మునుస్వామి అను నిరువురుకూలీలు అచ్చుముక్కులు, బ్లాకులు మున్నగువానిని రిక్ మెబండిలో వేసికొని ఎత్తుకొనిపోవుచుండిరి. ఒకడు బండిని లాగుచుండ, రెండవవాడు మెల్లగ వెనుక నడుచుచుండెను. ఈ రీతిగ వారు బండితోగూడ హారిస్ బ్రిడ్జియొద్దకువచ్చుచుండిరి. పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. అదివరలోనే పోలీసువారి కెవ్వరో ఆహ్వానించుచుండ, యిరువురు జవానలతోడ ఇన్స్ పెక్టరు భానుప్రకాశంశిల్లెగారు వీరికొరకు నిరీక్షించి యుండిరి. దొంగలబట్టిన యనంతరమున కొంతసంభాషణ జరిగెను. దొంగలు తా మెవరిన యక్కర్తయు నొప్పుకొనుచు, ముద్రాలయములోనికి తా మెట్లుపోయినదియు వివరించిరి. ప్రస్తుత మా దొంగలు జెయిలులోనన్నారు. నేడు మేజిస్ట్రేటు గారియెదుట పెట్టబడుదురు.

ఇందూరు సంస్థానములో సంస్కరణములు

స్వయంధోచిత ప్రారంభ విద్యను వ్యాపింపజేయుటకును, తద్విషయమై విపులమైన యేర్పాటులు గావించుటకును తీర్మానింప బడెను. శాసనసభా నిర్మాణమున కొక తీర్మానముజరపబడినది. త్వరలో నామోదింపబడును. శ్రీ పునర్వివాహశాసనమును ప్రజావివాహ శాసనమును ఇటీవలనే ఆమోదింపబడినవి. ఈ రెండవ శాసనము ననుసరించి భిన్న జాతులకు చేరిన వధూవరులు వివాహ మాడగోరినచో మత త్యాగ మవసరము లేదు. కాన నిది చాల నుపయోగకరమగు శాసనము. బ్రిటీషువారి పరిపాలనమందున్న హిందూదేశమున నీ సౌకర్యములేదు. కాన సంతర్జ్వాతీయవివాహముల కభ్యంతరము కలుగుచున్నది. ఈ లోటును ఇందూరు సంస్థానము వారు తీర్చి మహాపకార మొనరించి రని ఇందూరుప్రకాశ పత్రక వ్రాసినది.

‘మెడికలు రిజిస్ట్రీషుచిట్టు’ సవరణ నిమిత్తము రాబోవు బొంబయి శాసన సభయందు ఒకతీర్మానముజరపబడినది. జే. పట్టుగారు తెలియజేసిరి. ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు మూడు కారణములు గలవు.

(1) ప్రస్తుతము ఆంగ్లే వైద్య పరిషదందు వైద్యశాసనము నమలుజరిపెను నియమితవైద్య శాఖాసభ్యుల సంఖ్యను 6 నుండి 4 గింటికి తగ్గించుట. మొత్తముసభ్యులు 13 గిరికిమించుండునటుల యిద్దరుసభ్యులను నియమించు అధికారమును బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందలి వైద్యశాఖ పరిపాలకవర్గమున కొనంగుట. హాస్పిటల్ ఆసిస్టాంటులను గూడ వైద్య పరిషదమునందు సభ్యులుగ నియోజించుటకు అభ్యంతరములను తొలగించుట. వర్తమానమందు బొంబయి వైద్యశాస్త్ర శాసనము ప్రకారమున ఆసిస్టెంటు, ఆసిస్టెంటునర్సులు ఇతరులకు ఓటులియవచ్చును. గాని తాము మాత్రము సభ్యులుగ నిలుచుటకు వీలులేదు. (2) వైద్యసహాయమున ‘నీచప్రవర్తనము’ అను శబ్దమునకు సరియగు నర్థమును నిర్ధారణచేయుట.

న్యాయపతి సుబ్బారావుపంతులుగారి విరాళము:—ఆంధ్ర జాతీయోద్ధారకులగు న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రూ 5,000 ల విరాళ మొగిగిన సువార్తను మాపాఠకుల కెరిగించుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము. ఈ మొత్తమును గొందఱు ఆంధ్రవిద్యార్థులకు హిందూతత్వ శాస్త్రమునందుకు, హిందూధర్మ సంప్రదాయములందును సుశిక్షితులుగ నొనర్చి, వారి ఆంధ్రసేవకులగు నొనర్చుటకై వినియోగించవలసిన దని పంతులుగారి యాశయము. ఇప్పుడు ఆంధ్రమండలమున జాలమంది యువకులు సత్కార్యోత్సాహప్రేరేతులై, గ్రంథాలను స్థాపనము, నిమ్న జాత్యుద్ధరణము, సహకారోద్యమ ప్రచారము, మాతృభాషా పరిశోధనము, మొదలగు జాతీయోద్ధారకములగు కార్యములందు దీక్షాపరు లగుచున్నారు. వీరియందు ధర్మచింతయు, ఈశ్వరభక్తియు, స్వయంతాభిమానమును బ్రజ్వలింపజేసినయెడల, దేశసేవ యెక్కువయధార్థమైన దగుటయే కాక, ప్రజలయందు ఆత్మబోధమును గావించుట కెక్కువయకాశము గలుగును.—కృష్ణపత్రిక.

కల్వపూరులోని రాజారామ కళాశాలయందు నడుపుకొనిన 19 సం॥ ల మయుగల విష్ణుబాబు భావ్ అను విద్యార్థి వై గత కేనివారమునా డొక చోరకేసు దాఖలైనది. ఈతడు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షయందు కృతార్థుడై గ్రాంటు వైద్య కళాశాలయందు తేరు నుద్దేశముతో బొంబయి నగరమున నుండెను. గత బుధవారమునా డీతడు స్వపరిపాలనా సమితివారి యుచితపరచుందరిముకు బోయి యుండెను. అచట రెండు హుండిలు (20 రు॥ ల దొకటి, 325 రు॥ ల దొకటి) పడియుండెను. ఈ విద్యార్థి వానిని సంగ్రహించి ఇండియా బ్యాంకుకుగొనిపోయి సామ్రా్యవలసినదనికొరెను. ఒక హుండి తాలూకు సొమ్ము తాము జమకట్టుకొనవలసినదనియు, రెండవదానివై సంతకము చేయించుకొని వచ్చిర గాని సొమ్ము నీయజాలరునియు బ్యాంకివారు చెప్ప విద్యార్థి వెనటిపోయెను. కొంతసేపటికొక హుండివై వి.ఎస్. ఛెడెలిని దొంగసంతకము చేసికొని బ్యాంకుకురాగా సి.వి.డి. యుద్యోగి యాతనిఅరెస్టు చేసెను. విద్యార్థి తననేరము నొప్పుకొని, కల్వపూరునకు పోవుటకు ద్రవ్యములేక అట్లు చేసెనని చెప్పెను. విద్యార్థి స్థితిగతుల నరయు నిమిత్తము మేజిస్ట్రేటు గారు తీర్పును నిలుపుచేసిరి.

—:O:—

[illegible]

పై కర్తవ్యమును మాత్రమే గాక నా కర్తవ్యములు ప్రతి
చింతనకన్నమును ఒక పదరాసు హైందవుని ఉత్తమ సాంకే
తిక విద్యాభ్యాసము కొఱకు యూరపు అమెరికా జపాను
సంకలన పుస్తకములకు పంపి పలయును. అట్లు పోవు ముక్తి
పాస్ న్యాయశాస్త్రము (లా) గాని సాధారణ వైద్యశాస్త్ర
ము (మెడిసిన్) గాని జరుపుటకు బోనూడదు.
సామాన్యశాస్త్రము, పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రము, ఇత్యాది సాధముల
నుకూలము విద్యార్థి పట్టపక్షమునందు కృతాంశమై యుండ
లెను. ఇందునిమిత్తము ప్రతిసంవత్సరమును 4000 రూప్యము
ను ప్రత్యేకముగ నుంచవలెను. ఈ సొమ్ము ఒక విద్యార్థి
చక్కవగానుండిన సొమ్ము సరిబడు నందటి విద్యార్థుల సంపదల
యును. వాస్తాపత్రికా ప్రచురణమాలమునవచ్చిన దర్శనాస్తులను
జ్ఞానము పుష్కరదర్శనాస్తుదారు నిట్టిదధువున కెన్న కొనవలయును.
ఇట్లు రాజధానిలోని పేదరికతరగతి కళాశాల ప్రసిద్ధిపంప
లను సలహా చేయదగిన ఉపాధ్యాయులకును, కుటుంబాధ్యక్ష

(సం॥) సి. ఎన్. మణి,

THE GREAT WAR.

Colonel Roosevelt's Army: 1,80,000 Recruits Enlisted.

GERMAN RESERVES DRAINED: 143 DIVISIONS IN FRANCE.

HALF THE GERMAN ARMY OPPOSES BRITISH FRONT.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Constituting Naval War Staff. Main Lines Settled.

LONDON, May 8. The main lines of the constitution of the new naval war staff are virtually settled. It is understood that Sir John Jellicoe as Chief of the Staff will be freed from all administrative detail in order to give undivided attention to questions of policy and strategy assisted by the Director of Operations and Director of Intelligence. Organisers who have made their mark outside the service as well as inside will be called in.

Unity of Action and Aim Secured.

Mr. Lloyd George, Sir John Jellicoe and Sir William Robertson have returned to London. It is understood that they are completely satisfied with the result of the Paris Conferences which were devoted almost exclusively to military and naval matters and measures adopted to secure both unity of action and unity of aim.

Enemy Aeroplane Bombs London. The Bombing Described.

LONDON, May 8. The air raid in northeast London took place at half-past twelve in the morning in bright moonlight. All the bombs fell in one borough, three close together, one of which wrecked a bathroom. The others did little damage. The casualties were due to the last bomb, which exploded in the top flat of a block of flats, killing a man and seriously injuring his wife and shattering the water-tank which flooded the lower floors.

Food Wastage Penalised.

LONDON, May 7. In the House of Commons, Captain Bathurst stated that an order was being issued penalising the wastage of food.

AUSTRALIA.

Australian Elections. Final Results.

LONDON, May 8. The following are the final results of the Australian Commonwealth elections.
THE HOUSE OF REPRESENTATIVES.
Liberals 38.
Hughesites 15.
Labour 25.
THE SENATE:—
Liberals 10.
Hughesites 13.
Labour 13.
Mr. Hughes's National Coalition Ministry, thus has majorities of twenty-five and ten in the House of Representatives and Senate respectively over Labourites.

AMERICA.

Colonel Roosevelt's Army. 1,80,000 Recruits Already.

LONDON, May 8. NEW YORK.—A force of 180,000 men has already been recruited by Colonel Roosevelt for service in France. It consists largely of substantial business and professional men between the ages of 25 and 50 and is self-supporting. It includes Mr. Stimson, formerly Secretary of War.

Engineer Regiments for France.

LONDON, May 8. WASHINGTON.—Nine regiments of Engineers have been ordered to be raised for duty on communications in France as soon as possible. These are additional to the forces contemplated in the Government's army plans.

NORWAY.

Nickel Works Destroyed.

LONDON, May 8. CHRISTIANIA.—The nickel refining works at Christiania, regarding which there has recently been a considerable discussion owing to the fact that the whole of its output has been going to Germany, has been burned down.

GERMANY.

50 Chinese Arrested.

AMSTERDAM, May 8. According to Cologne reports, 50 Chinese, mostly students living in Germany, especially in Berlin and Munich, were arrested yesterday on a charge of conspiracy. They were prepared to leave Germany with their Legation. It is expected that the Chinese Minister will enter a protest in order to obtain their release. The actual reason for their arrest is not given.—Exchange.

FRENCH FRONT.

The Drain on Germany. Every Available Man in France.

LONDON, May 8. Reuter's correspondent at the French headquarters says:—Reports from Champagne show that Hindenburg has been forced to utilise every available man in the trenches in Champagne and Artois. Two-thirds of the German army is now in France, namely, 143 divisions. Hindenburg's reserve was 44 divisions, approximately 450,000 men. Already 33 reserve divisions have been engaged, half of which have been withdrawn to reform on account of their losses. German casualties in France in April amounted to 200,000.

Main Opposition Against British.

LONDON, May 8. Telegrams from Paris say that nearly half the German forces on the western front are opposed to the British, though the latter's line is one-third the length of the French line.

Furious Artillery Duel. French Gain Ground N. W. of Rheims.

LONDON, May 8. Last night's French communique said:—During the day the enemy did not renew his attempts north of Reims and against Chemin-des-Dames. The artillery duel continued furiously in the direction of Hurtleise and in the Craonne sector, where our troops consolidated their new positions on the California plateau. According to the statements of prisoners taken in this part of the front, four fresh regiments, participating in the fruitless attacks yesterday evening against this plateau, suffered very heavy losses. Northwest of Rheims, we appreciably extended our positions south of Saigneul, taking one hundred prisoners, including two officers.

A German Report.

LONDON, May 8. A wireless German official communique says:—Near Lens and Arras artillery firing increased to great violence in the evening. The battle is spreading further eastward past Bullecourt.

LONDON, May 8. This afternoon's French communique reports considerable artillery activity between Somme and Oise. Enemy counter-attacks at night east of Vauxaillon and on Chemin-des-Dames in the direction of Cerny. Our fire smashed all German attempts. Artillery struggle was occasionally violent further east on Vaucelers Plateau and in the Craonne district. A Coup-de-main carried the enemy centre of resistance north of Vaucelers Plateau ninety prisoners being taken. Fruitless German attempts to regain footing in trenches which we captured yesterday northwest of Rheims and south of Berryaubac led to a sharp fighting which ended to our advantage. We took 120 prisoners here yesterday. We captured the redoubt northwest of Prose and repulsed a strong German attack on the crest Teton northeast of Mont Haut inflicting losses on the enemy and taking prisoners.

BRITISH FRONT.

Enemy Attack on Souchez River. Defeated with Heavy Loss.

LONDON, May 8. F. M. Sir Douglas Haig to-night says:—The enemy with considerable forces this afternoon launched a third counter-attack against our new positions southward of the Souchez river. The first wave reached the slope fronting our trenches where it was destroyed by rifle and machine-gun fire. The enemy's supporting waves were caught by our artillery barrage and broken up. No Germans reached our trenches. A strong body of the enemy was caught in the open in the vicinity of Bullecourt by our artillery and machine-guns and suffered heavy casualties. Six German aeroplanes were brought down on Sunday and another driven down. Three of ours are missing.

LONDON, May 8. The British communique says:—German artillery was active particularly between Fresnoy and Loos. We made a successful night raid on Neuve Chapelle and Faquiesart. An enemy raid northeast of Armentieres was driven off after a hand-to-hand fight. Another raid southward of Armentieres was repulsed.

RUSSIAN FRONT.

Allies Capture Position. Brilliant Work of Venezelist Troops.

LONDON, May 8. A French Macedonia communique says:—In the region of Ljumnica an attack by the French and Venezelist

TELEGRAMS.

contingents enabled us to occupy the advanced enemy positions on a front of five kilometres. A Bulgarian counter-attack was repulsed by the Venezelists, who took prisoners. In both actions the Venezelists behaved brilliantly.

SALONIKA FRONT.

German Attack Defeated.

Intense Bombardment.

LONDON, May 8. A Russian communique says:—Near Vladimir Volynsk, south of Zubiknow, after an intense fire by mines and bombthrowers, a company of the enemy attacked, but was driven back by artillery and rifle-fire. On the Kaba Ravce-Zboruff front, there was an intense bombardment. A German aeroplane was brought down near Guragumors.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 8. Applications for the War Loan now amount to Rs. 18,20,75,300. Details are as under:—

	Rs.	As.	Ps.
Bombay	6,91,92,600	0	0
Bengal	5,73,12,700	0	0
The Punjab	1,45,91,700	0	0
United Provinces	1,34,24,300	0	0
Madras	93,16,200	0	0
Burma	69,41,600	0	0
Minor Administrations	53,68,800	0	0
Central Provinces	31,35,000	0	0
Bihar and Orissa	21,02,100	0	0
Assam	3,90,300	0	0

BOMBAY.

Medical Registration in Bombay.

An Amending Bill.

BOMBAY, May 8. The Hon'ble Mr. V. J. Patel has given notice of introducing in the Bombay Legislative Council a bill to amend the Bombay Medical Registration Act. The object of the bill is twofold, viz. (1) to reduce the number of nominated members of the Medical Council which administers the Act, from six to four, and to give the Medical Faculty of Bombay University the right to elect two members keeping the total number at thirteen. (2) To remove the disqualification to be elected to the Council imposed on medical men of the rank of Hospital Assistants. Under the present Bombay Medical Act, Hospital Assistants and Sub-Assistant Surgeons can vote for election of members but themselves cannot stand as candidates. (3) To prevent the mischief likely to be created by the interpretation proposed to be put by the Medical Council on the words "infamous conduct, in any professional respect" occurring in sections 7 and 9 of the Act, the Medical Council having threatened removal from the register the names of any medical man interesting himself in any indigenous system of medicine.

BURMA.

An Unsuccessful Appeal.

Death Sentence Confirmed.

RANGOON, May 8. The Chief Court, Lower Burma, has just disposed of an appeal of a Burman police constable named Ng Ba Thaw, who was sentenced to death by the Sessions Judge, Yangon, on a charge of murdering another Burman named Po Ya by stabbing him with a spear.

According to the case for the prosecution the accused, stationed at Payaoyo than, after delivering a letter to the Head Constable of Waw at 7 P. M. on 11th December, went to the house of a registered bad character. Then they both went to a tea shop. There a man, said to be Po Tha, struck the accused on the head with a stick causing a two-inch wound. The case for the prosecution then was that the accused after this went armed with a spear, indiscriminately attacking every one he came across. Po Ya, who was one of those attacked, subsequently succumbed to the injuries received. The defence contested that theory by stating that, after the accused received the injury on the head, he was taken away to a village two miles off. The Court, disbelieving the defence statement, held that the offence was proved against the appellant and dismissed the appeal, confirming the death sentence.

UNITED PROVINCES.

A Patriotic Nawab.

ALLAHABAD, May 8. His Highness the Nawab of Rampur has offered to the Commander-in-Chief the use of his houses at Barilly for wounded and convalescent British officers. The offer has been accepted. The houses have now been fully furnished at the expense of the Durbar so as to accommodate about 30 officers.

TELEGRAMS.

PUNJAB

The Punjab Chief's. Reforms Memorandum.

LAHORE, May 9.
It will be remembered that the address presented to H. E. the Viceroy by the Punjab Chiefs Association on the occasion of a garden party in the Aitchison College grounds on the 14th April contained a reference to a memorandum on post war reforms submitted by the Association to the Lieutenant Governor. His Excellency in his reply mentioned this memorandum, but remarked that he had not yet seen it. The "Civil and Military Gazette" has now published the text of the memorandum together with a covering letter from the Honorary Secretary of the Chiefs Association, H. M. Zulfiqar Ali Khan which explains the inception of the memorandum and the objects which his Association had in view in presenting it. The following are the reforms suggested by the Association: Proposed provincial reforms. (1) Local self-government should be developed and improved by appointment of non-officials as Presidents of Municipalities and District Boards; (2) An advisory committee should be established in each division to advise the commissioner generally and particularly on questions which do not fall within the purview of local bodies; (3) the Provincial Council should be enlarged by an increase in the number of members so as to give definite and adequate representation to important minorities; (4) The Chiefs Association should be given the right of returning two members, a Hindu and a Mahomedan by election to the Provincial Legislative Council; (5) the Punjab should rank as a major province like the United Provinces and Behar and Orissa and the system of Council Government be extended to this province. Besides the President the number of Indians and Europeans in the Council should be equal; (6) the provincial Legislative Council should be given the right of electing two members to the Imperial Legislative Council instead of one as is the case at present; (7) administration of Civil and criminal justice should be entrusted gradually to Honorary agency, provided that men who by ability and character competent to fill officers are found. When such men can be found they should be entrusted even with the powers of an Assistant Sessions Judge; (8) Summary and hilly districts in which there is no prospect of civil irrigation should be permanently settled. Districts which have been benefitted by canal irrigation should be settled for a period of years; (9) one or more education institutions should be opened for the sons and dependants of military men who are serving or have served the Government and in which education should be given on favourable terms.

The following are suggestions on questions which are of general nature and have bearing on the whole of India (10) Commissions should be opened to Indians and young men of good families should be given preference. Proper arrangements should be made for military training of Indians to qualify them for commissioned ranks; (11) the system and principle of internal defence introduced by the Defence of India Force Bill should be made permanent; (12) Rules under the Arms Act should be so modified as to remove present racial distinction; (13) India should be given its proper place in any scheme of Imperial Federation which may be formed after the war; (14) indentured labour should be abolished; (15) conditions of emigration of Indians to Canada should be assimilated to those of the Japanese; (16) Indian industries should be encouraged and saved as far as possible from harmful effects of extraneous competition; (17) special jagirs, liberal land grants and pensions should be given to the survivors and heirs of men who have served in the present war.

SOUTH INDIA.

Mr. V. Nagamiah's Death.

Dewan Bahadur V. Nagamiah, retired Senior Dewan Peishkar of the Travancore State, passed away this morning after a short illness.

BRIEF TELEGRAM.

Lieutenant Manikkath Vythi Menon, I. M. S., a native of Ponghat arrived here yesterday from England. Mr. Vythi Menon who passed out of the Madras Medical College and later for Edinburgh to prosecute his higher studies in medicine, took the degrees of L. R. C. P. L. R. C. S. and L. F. P. S. and became a specialist in ear, throat and eye diseases. He was afterwards employed as House Surgeon in the Royal Hospitals at Leeds and Chesterfield. Soon after he was given a commission in the I. M. S. and was posted to Mhow division as Medical Officer.

CALCUTTA.

The Calcutta Dacoity and Murders.

CALCUTTA, May 8.
With regard to the mysterious find of a dead body on the Strand Road it is now ascertained that the discovery was made at 10 P. M. last night and the deceased was shot dead a little before 9 P. M. Enquiries made go to show that this outrage happened immediately after the Armenian Street dacoity. At 8-30 P. M. a motor car came from the south along the Strand Road. The thoroughfare being closed the motor stopped and the deceased got down from the car and turned the handle to start the car to go back. When he was coming back to his seat he was fired at mortally. The deceased was about 55 years old and besides a purse with a few rupees and some cigarettes there were several revolver cartridges in his pocket. After firing at the deceased the inmates of the car proceeded again in full speed along the direction from which they came. The identity of the deceased has not yet been established. It is suspected that the deceased was one of the gang who committed the dacoity in the Armenian Street.

Regarding the armed dacoity with murder at the Armenian Street last night it is now found on enquiries that the outrage took place precisely at 8-15 P. M. and seven Bengalee youths all armed with revolvers took part in the crime and

finished their work in ten minutes. A beat constable who was within fifty yards of the scene of occurrence was attracted to the spot by the revolver shots. When he approached near the shop the anarchists fired at the constable which however missed him. He immediately ran to the fire alarm post close by and pulled the alarm chord. The fire brigade arrived at the spot immediately but the dacoits left in the meantime. The fire brigade went in pursuit of the dacoits who escaped by motor car. This morning a portion of a revolver and six cartridges were found in a lane next to the shop where the dacoity was committed. Cartridges are similar to those used on the previous anarchist outrages. No arrest has yet been made.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

—O—
UNCORRECTED.

LONDON, May 8.
Haig to-night reports. Enemy delivered heavy counter-attacks early this morning in neighbourhood of Fresnoy. First gained foothold in our trenches northeastward of village but ground lost was shortly afterwards recovered. Two fresh German divisions delivered attack in force eastward of Fresnoy. They were repulsed on right with heavy casualties and our positions were successfully maintained. On other hand after fierce resistance on left we were compelled to withdraw from Fresnoy village and wood. Seven of our aeroplanes on Monday brought down seven observation balloons in flames. Six German aeroplanes were brought down in air fighting two others shot down by gunfire and seven driven down out of control. Eight of ours are missing.

Speaking on food question in house of lords Devonport said that meatless day was being abolished in consequence of increased consumption of less plentiful substitutes he anticipated that supplies of breadstuffs would suffice till new harvest if people responded to appeal to consume less and submarine activity did not exceed what was reasonably likely supplies of fats in 1917 had hitherto been better than in 1916. He stated that system of rationing was being organised in order to secure equality of supply among all classes and would be introduced if submarine activity necessitated it. Devonport foreshadowed possibility of further increasing extraction of flour from wheat and augmenting its admixture with larger proportion of other cereals than at present. Consumption of bread had not yet been sufficiently reduced. He indicated introduction of measures to prevent exploitation of prices of foodstuffs.

ఆంధ్ర ఇండియనులు.

ఆంధ్ర ఇండియనులపై తమనిన మనశ్శేషం భారతీయులకి వ్యక్తమౌతుంది. వారు ప్రతిజ్ఞ బూనియుండిరి. తత్కారణమున మన వాక్యముల కసాధము చేయుటయు, విప్రతిపత్తి ములను సుఖముగా వారు విధియించుచున్నది. ప్రత్యేక విధిమూలకే వారిలో కొందరు ధనమిచ్చి యుంచబడియుండిరి. జాతివైరమునో ధనాపేక్ష చేతనో నీచమగు విధ్యక్షమున వారు వెళ్ళుచుండ, వారలమాషింపవలె? వారివిధ్యక్షము తమన నుండబట్టియే భారతీయులకు ప్రజలమనోభావాలను విద్యాధికులకు భారతీయులకంటె ఆంగ్లలకు జిల్లామేజిస్ట్రేటులు చక్కగ నెఱుగుమరచి చిత్తరంజనదాసుగారు చెప్పినట్లు స్టేట్స్మన్లుమధ్యక నుడివిడి. నిజముగ దాసుగారులు నననే లేదని మనమెల్లన మెఱుగుదుము. కాని ఆంధ్ర ఇండియనులపైకి లింకకంటె భిన్న మేమి చేయగలవు? పాపాధారముగ వెచ్చని నెత్తురు కట్టిన నది కని బయలు వెడలునా? గర్వసాధారణముగ భారతీయుల పేరుజెప్పిన ఆంధ్ర ఇండియనులపైకిలు న్యాయ విచక్షణాది సుగుణభావమును, ఇదిగాక దాసుగారి యుపన్యాసము బంగారల మధ్యకంపపడినదిగాని ఆంధ్ర ఇండియనుల మధ్యకంపపడినదిగాను. సోదరభావమున నొక సంగియు డింకోకనితో తన మృత్యుస్థితి వెడలలోకి కొనుటగాని అవ్యధగ. ఆంధ్ర ఇండియనున కిందేమియు ప్రసక్తిలేదు. ఈతని కీయుపన్యాసము బోధపడినదా లేదా అను ప్రసక్తి మనకు లేదు. దాసుగారిచరణముల మనకు బోధపడి చన మనఃపూర్వకాంగీకారము నందిన చాలును. అమృత బహు మృతక.

శుభాశీర్వాద కస్తూరి, మంచిది కులము 1-కి ...	80-0-0
కోకోజము, మంచిది " ...	7-0-0
బంతుమ పువ్వు కులము 1-కి ...	2-0-0
కుంకుమ మూసె సీసా 1-కి ...	0-5-0
బాలాచంద్రము సీసా 1-కి ...	0-12-0
రసభస్మము కులము 1-కి రూ ...	0-10-0
చచ్చకరూపం " ...	2-0-0
అదివచ్చికాన లేక జున్ను కులం 1-కి ...	3-8-0

జీర్ణ రసాయనము:—ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము భుజనమగును. జీర్ణ కోశము బాగు పడి రస స్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల దబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతంజనము డిపో, బొంబాయి అండ్ చుద్రాసు

క్రొత్త హిందూదేశము

పారిశ్రామికాభివృద్ధి
ఈ దేశమున నొక విశ్వవిద్యాలయమున ఆర్థిక శాస్త్ర వేత్తయగు ప్రొఫెసర్ లెజువన్సు ఏమ్. ఏ. బి. ఎస్. సి. గారొసంగిన యుపన్యాస సంగ్రహము:—

హిందూదేశముయొక్క ఆర్థిక విస్తీర్ణమును తెక్కకు మీరిన జనసంఖ్యయు ముఖ్యముగా నెల్లవారికిని తట్టకమానవు. ఈ దేశమున సామాన్యాభిప్రాయములును, సామాన్యతలమును ఆక్కడక్కడ గానవచ్చినను మొత్తముమీద ననేక జాతుల వారును ననేక భావలవాదులు విరివిగా నంతటను గానవచ్చెదరు. అందుచే నిండియాను ఒక పెద్దఖండ మనుట మంచిది.

హిందూదేశమున నాంగ్ల రాజ్యము.
కొలదిసంఖ్య గల యాంగ్లేయులు హైదరాబాదులో గొందరి సహాయమున నీఖండమునంతను సామ్రాజ్యదాయకముగా బరిపాలన మొనరించుటకు జూడ మిగుల నాశ్చర్యజనకముగా వున్నది. దేశమందంతటను బ్రిటిషువారియెడల 'రాజభక్తి' విశ్వాసనూనలు మెండుగా వున్నవి. జర్మనులం డెల్లరతును వైరభావము ప్రస్ఫుటముగ వున్నది.

వర్తక సముదాయము.
గతించిన యేంబది వత్సరముల నుండియు వాణిజ్య పారిశ్రామిక, వ్యాపసాహక వ్యాపకహారిక సంఘములు దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నవి. రాజకీయోద్వేగముల గలపుకొనిన యీ వైతరక్షకులవారు మాత్రమే విద్యాగంధము గలిగి చదువు వ్రాయును నేర్చినవారు, న్యాయవాదులు, ఇంజనీయరులు, ఉపాధ్యాయులు, పత్రికాధిపతులు వీరందఱును విశ్వవిద్యాలయమున కిటు నొందినవారు. ఆంగ్లదేశమున కంటె, హిందూదేశము జీవనమునందు విశ్వవిద్యాలయము తెక్కువ ప్రాముఖ్యతను గాంచుచున్నది. దేశమున వైదు విశ్వవిద్యాలయములున్నవి. అప్పటికిని దేశీయులు విద్యావిషయక సౌకర్యములతో దృష్టికెందక, ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య హెచ్చువలెనని ఆందోళనము జేయుచున్నారు. ఘనములై, ప్రజోపయోగకరములగు కట్టడములు దేశమందంతటను గానవచ్చును. అదవులలోను, యెడారులలోను, పర్వతములలోను, తక్కుమిగిలిన స్థలములందు 85000 మైళ్లవరకు నయోమార్గములు దేశము నాక్రమించి యున్నవి. అందు మూలకముగా వర్తకమునకును, వ్యవసాయమునకును నెక్కువ సౌకర్యములు కలుగుచున్నవి.

పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములు మొదలగు విశాల రాష్ట్రములలో కఠిన్ నివారణార్థము వ్యవసాయాభివృద్ధి దాయకములగు కాలవ తీర్చుపనులైనవి. పంజాబు, సింధు దేశములలో అధినివేశము తీర్చుచుకొనుటకు కొన్ని వీళ్లుకలవు. వ్యవసాయము-పరిశ్రమలు.

ఎంత చేసినను ఆధునికపద్ధతుల ననుసరించియు, నవీన సాధనములతోడను, మంచి ఫలసముదాయముతోడను, వ్యవసాయ మీ దేశమున నభివృద్ధి గాంచుటలేదు. హిందూదేశమున కొద్దికొద్దిగ భూములను సాగు చేయువా రెక్కువగా వున్నారు. ఇప్పుడు విరోపాఖండమునందలి పద్ధతులనుసరించి, సహకారోద్యమములు దేశమున బయలుదేరుచున్నవి. అందుచే వ్యవసాయదారులకు లాభము కలుగగలదు. గతించిన పదువైదు వత్సరములలో దేశమున 12,500 సంఘములు బయలుదేరి దేశోన్నత్యమును చాటుచున్నవి.

నూతనవస్తునిర్మాణపరిశ్రమలందు గూడ దేశము వృద్ధి గాంచుచున్నది. బొంబాయి, అహమదాబాదు, కలకత్తా, కాన్పూరు, మదరాసు మొదలైన ప్రదేశములందు నూలుబట్టల యంత్రశాలలు బాగుగాబనిచేయుచున్నవి. దేశమున నెల్లడలను అందు ముఖ్యముగా కలకత్తా నగరమునందును పెద్ద ఇంజనీరింగుపనులు విస్తారముగా జరుగుచున్నవి. మందుగుండుసామానుల నియామకములకు వీనియంద విధిబాలుచే ముడిపడినవి. దేశపు పరిశ్రమలకు గూర్చి మాటలతో జెప్ప వలసికాదు. కర్మాగారములు, గనులు దేశమున విరివిగావున్నవి. ఇంకను అనేకపనులు ప్రత్యేక శక్తులచే నిర్వహింపబడుచున్నవి. తాతాగారి ఇనుము, ఉక్కుపనులు చాల నాశ్చర్యమోదజనకములుగా వున్నవి. క్రొత్త హిందూదేశము ముందునకు వచ్చుచున్నది.

నాల్గోవో నికెలు యంత్ర శాలను తగుల బెట్టుట.
క్రిస్టియానియా, మే7:—క్రిస్టియానియాలోజరుగుచున్న నికెలు పట్టణముదాయమంతయు జర్మనులకు సరఫరా చేయబడు చున్నదని ప్రజలు చాల కలహించుటచే నికెలుపనిశాలల నన్నిటిని నాశనము జేసిరి.

వర్ణాశ్రమధర్మములు.

(౧)

సమాధినిష్ఠుడైన అపరీక్షితుడైన వర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించినచో గాని ఉత్తముడు కానేరడని భగవద్గీతలు బోధింపుచున్నవి. ఈవర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించవలసిన దని యింత నొక్కి వక్కాణించుటకు గతంబేమి? ఇవి పాటించబడనిచో కలిగెడు నష్టమేమి? అనుసరించినచో వచ్చేదిలాభమేమి యని మన సనానాగరికులలో ననేకులకు సంశయము వొడచుచున్నది.

ఈ ప్రపంచమును పరిశోధించి చూచితేమేని ఇయ్యది ముఖ్యముగా మూడు గుణములపై నాధారపడియున్నట్లు కనుపించును. అవి సత్త్వ, రజ, తమోగుణములు. మనవేదము లను, శ్రుతిస్మృతి పురాణేతి హానియును “అజామేకాంలాహిత శుక్లకృష్ణం బహ్విం, ప్రణాం జనయంతీం సరూపాః” అను వాక్యమునే చెప్పచుండుటచేత ఈజగత్తుకు సత్త్వ రజ తమోగుణాత్మకమయిన ప్రకృతియే కారణమని మనము నమ్మవలసియున్నది. సమస్తజీవరాసులపయి భూతదయగలిగి వానిలో వేనికి ఆపద వచ్చినను తనకు యాపద వచ్చినట్లుగానే యెంచి సహాయపడుట, కష్టకాలమునందు తన భగమును ఇతరులలో వెచ్చించి సర్వజన ప్రేమానురాగియై యుండుట, దైవభక్తి, ప్రభుభక్తి కలిగియుండుట మున్నగు మంచిగుణములు గలిగియుండుట సత్త్వగుణ మనబడును. ద్రవ్యపదార్థము, అహంకారము, అఘోకాయులయందలి యాశ, యధికారాభిలాష యిత్యాది లక్షణములు రజోగుణ మనబడును. అనూయ, ధనార్థనాభిలాష, సాధుబాధ, దీర్ఘాలోచన, అమిత మగు నాశ యిత్యాది దుష్టలక్షణములు తమోగుణ మనబడును. ఈత్రగుణసమ్మేళనమునే యీ ప్రపంచములో గనుచున్నాముగాని, దీనిని మించిన దానిని చూచుచుండలేము. ఎయ్యది మన దృష్టి కగోచరమై మానవాభిప్రాయ త్రిగుణరహితమై యొప్పుచున్నదో దానిని భగవంతు డని మన మనుకొనవచ్చును.

సాధారణముగా ఈప్రపంచమున బడు జీవులు, ఈ ప్రపంచక విషయాకర్షణము లేనిదే యిచ్చటకు రా గతము కనుపించదు. అట్లు వచ్చిన జీవి యీప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల నన్నిటిని సంతృప్తికరముగ ననుభవించనిదే తృప్తి నొందదు. ఆత్మప్రీతి యొప్పుడు కలుగునో, అప్పుడు సుఖదుఃఖములమీద మనసు రోయ నారంభించును. ఆరోత యొప్పుడు పుట్టనారంభించునో, అప్పుడే ఒక్కొక్క గుణమును విడిచివెట్టిన వాడగును. ఎప్పుడు గుణముల విడిచి, గుణరహితు డగునో, భగవద్దర్శనము కలుగును. ఎప్పుడు భగవద్దర్శనము కలుగునో అప్పుడు జీవి తరించును. ఇది ముక్తివిధానము.

జీవి యీ ప్రపంచమున బడగానే ప్రాపంచిక సుఖములయందు మిక్కిలమగు కోరిక గలవాడై వాని నన్నిటిని అనుభవింపవలె నని యాతురపడును. ఈ యాతురములో ఆ కోరికలను పొందు నుపాయము గానక వారికి వీరికి సేవచేసి వానిని సంపాదించుకొను మార్గముల నగమును. ఈ ప్రారంభ దశయందుండు జీవులన్నియు ఒక్కతెగ. ఇదియే కూద్రజాతి. సేవకావృత్తియే వీరివృత్తి. మన వేదములును ఈ విషయములనే తెలుపుచున్నవి. ఇది భగ్యమైనపద్ధతి అధర్మముగా కోరికలను వీర్చుకొనుటకు నుపాయములు దొంగిలించుట, దారులు దోచుట, నరహత్యలు గావించుట మున్నగునవి. ఇవి ప్రజాసంకులమునకును, సాధుబాధకును కారణములు గావున ఈ పద్ధతి వివర్జింపబడినది.

ఇటులు కోరికలను పొందు నుపాయముల నరసిన జీవులు వాని నాచరణములోనికి దెచ్చి వర్తకముచేసియో, వ్యవసాయముచేసియో, ధనార్జనమును గావించురు. ధనమువచ్చిన కొలది కామము, క్రోధము, మోహము, లోభము, మదము, మాత్సర్యము అంకురింప నారంభించును. పరశ్రీ పరధనములయందలి యాశ కామము. తాను కోరినది లభించనపుడు కలుగు కోపమే క్రోధము. కలిగినదానితో తృప్తి నొందక యింకను కావలయు ననియెడి కాంక్షయే మోహము. కలిగినదాని నితరుల కియ్యరాదనియెడి చిత్తవృత్తి లోభము. తనకు గలిగిన దానిని జూచి గర్వించి విజృంభించుట మదము. తనవలె నితరులుండినచో యోర్యలేక వారి నణగదొక్కటకై ప్రయత్నించుట మాత్సర్యము. ఇట్టి దశకు పాత్రమైయున్న జీవులన్నియు నింకొక తెగ. ఇదియే వైశ్యజాతి. కృషి వ్యాపారము గోరక్షణము గావించుటయే వీరి ధర్మములు. మన వేదములును వీనినే తెలుపుచున్నవి.

కాని యీ దశలోని జీవులకు మరింత అహంకారము ప్రబలితన యధికారమును వ్యాపింపజేయి తన్నెదిలించు వారందర నణచి తనచేతికింద నుంచుకొనును. ఇది రజోగుణలక్షణము. పిదప తన యధికారములోనుండు వారిని సకలవిధముల కాపాడుట శ్రేయస్కరమని వారి యాపదలనే తన యాపదలుగా భావించి తన సర్వస్వమును వారికై వినియోగించుచు ప్రేమాబద్ధుడై సంచరించును. ఇది సత్త్వగుణలక్షణము. ఇట్టి యవస్థయందుండు జీవులే త్రివియజాతి. వీరి ధర్మము వై నుదహరించినదియే. మన వేదములును వానినే తెలుపుచున్నవి.

ఇటులు సత్త్వగుణ మభివృద్ధి నొంది రాజసగుణము తగ్గును. తదుపరి ప్రపంచమున కుపయుక్తకరములును, భూతదయాధికములును, సమస్తజన సౌఖ్యోపకరములునునగు కార్యములను మాత్రముచేయుచు, దైవభక్తి ప్రధానుడై, నిష్కామి యగుటకై ప్రయత్నించి, అట్టి కర్మానుష్ఠానములనే యాచరింపుచు, సెరులచే చేయింపుచు, ధర్మముల ననుసరింపుచు, అధర్మముల త్రోసిపుచ్చుచు, భగవంతునియందే కర్మమగుటకు గల తత్త్వవిచారణమును గావించుచుండును. ఈతెగ వారు బ్రాహ్మణులు. ఇదియే వీరి ధర్మములు. వేదములును వీనినే చెప్పుచున్నవి.

తదుపరి యీజీవి యొప్పుడు యీ సత్త్వగుణమునుగూడ వీడి, తదేకనిష్ఠుడై గుణాతీతుడగు నాధిగమించునదికి బోవుట కర్మత సంపాదించుకొనునో, అప్పుడు వీనికి ముక్తి దొరకుచున్నది. ఇది ప్రకృతిసిద్ధమగు నిధానము.

దీనినిబట్టి విచించితిమేని బ్రాహ్మణుడు సత్త్వగుణము గలవాడగుటచే ముక్తికి మిక్కిలి సమీపమునందును, త్రివియము సత్త్వరజోగుణముల గలవాడగుటచే ముక్తికి కొంతదూరమునను, వైశ్యుడు రజ తమోగుణములు కలవాడగుటచే మరికొంత దూరమునను, శూద్రుడు కేవలము తమోగుణము గలవాడగుటచే ముక్తికి చాల దూరమున నున్నారని తెలుచున్నది. కావున జాతివిభేదములు ముక్తికి నిచ్చిన మెట్లవంటివి. ప్రపంచమున బడిన జీవులన్నియు యీ మెట్ల నన్నిటిని ఒక్కటొకటిగా నెక్కవలసియున్నది. అనగా ప్రతిజీవియు నీ ప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల నన్నిటిని యనుభవించి తీరవలెను. అన్నిటి ననుభవించినచో గాని ముక్తిని గనజాలము.

అయితే యీ స్వల్పాయుష్కాలములో ఇది సాధ్యమగునా యని మనము సందేహింపవచ్చును. ఇటుల నీ స్వల్పాయుష్కాలములో జరుగుట దుస్సరమే. అందుచేత నే మనము మనకర్మములను బట్టి జన్మముల నెత్తుచు, చచ్చుచు, తిరిగి పుట్టుచు, శ్లేష్మమునందలి యాగవలె తన్నుకొని తన్నుకొని ఎప్పుడోయొకప్పుడు త్రిగుణరహితులమై భగవంతుని కనుగొని, ముక్తిని బొందితిరుదుము. ఒక్కడైనను ముక్తిని గనకుండ యీ ప్రపంచవాసులలో నుండడు. ఒకజీవి ముందు ముక్తిని గనిన యింకొక జీవి మరికొంత కాలమునకు ముక్తి నొందును.

ఇటుల నిచ్చినమెట్లవలె ముక్తికి శూక్ష్మమార్గములుగా నొప్పియున్న వస్తువులును, వాని యాశ్రమధర్మములను రూపుమాపితిమేని యెంతవిరుద్ధము సంభవించునో యోచింపుడు. ఈప్రపంచములో ఒక్కవిధమగు నాహుళుక, ఒక్కవిధమగు నాచారములును గలవాయుండరు. వీరి నందరిని నేకము జేసితిమేని ప్రకృతివిరుద్ధముగ ఒకరియూహ లొకరికి సరిపడక, ఒకరినైనను లొకరికి గిట్టక కొట్టుకొని చచ్చెదరు. మహాపశయయునలె ఆ రాజకము దేశమంతటను ప్రబలి దేశనాశమును కలిగించును. భిన్నాభిప్రాయము లేకభేదంతురగుట మిక్కిలి విరుద్ధము. వారికి వీరికి నన్యోన్య ప్రేమానురాగములు కలుగుననుకొనుట యింకను విరుద్ధము. సత్త్వగుణ లోకహోటకును ముత్తెపులిప్ప లోకహోటకును జేరుట ప్రకృతి లక్షణముగా! వానిని వీనిని నేకీభవింప జేయుదుమని రెంటిని కలుప ప్రయత్నించిన నెంత ప్రయోజనకరమో, జాతిభేదములు లేకుండ చేయజూచుటయు నంతే ప్రయోజనము.

కావున దీనినండి మనము మన వర్ణాశ్రమధర్మములను పాటించి తీరవలసినదనియే తెలుచున్నది. ధర్మ మననేమి? వృతరగతి యూహాపోహలు గలవారు ఏయేప్రకారము నడచుకొన్నచో నీప్రపంచసౌఖ్యముల ననుభవించుచు నొక్కొక సౌఖ్యమును దుఃఖమును, రోసి, విడిచి, ముక్తిసమీపమునకు నడుచుటకు మార్గమగుచున్నదో అయ్యదియే ధర్మము. ఈప్రపంచములోని ప్రజలందరను నాలుగుతరగతుల యూహాపోహలుగలవారుగా కనబడుటచే, నీ నాలుగు తెగలవారును నాలుగువర్ణములుగా చెప్పబడుచున్నారు. వీరిలో ఒక్కొకవిధ

మగుధర్మము (అనగా ప్రపంచములోని సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచో) ముక్తికి సమీపముగా తీసికొని పోగలవద్దతి) ప్రకృతి సిద్ధముగా నేర్పడి యున్నది. ముక్తిసామీప్యమునకు తీసికొని పోజాలక యీ ప్రపంచ విషయములలోనే బడవేసి అంతకంతకు వెనుకడుగు వేయించువద్దతులే అధర్మములు. ఇట్టివిపరీతములను గావించుటలో సహాయపడువారే అధార్మికులు. ఇట్టివారిని శిక్షించిధర్మ ప్రతిష్ఠాపనములు గావించుటకయ్యే భగవంతు డవతారముల నెత్తుచుండునని మన పురాణేతిహాసములు తెలుపుచున్నవి. ఇంగ్లీషువిద్యనభ్యసించు యిక్కాలపు మహానీయులు భగవంతుడు మత్స్యకూర్మ, వరాహావతారముల నెత్తెనని పరిమానింప నారంభించిరిగాని అయ్యది కేవలమువెట్టి తనచుని మనము భావింపవలయును. ఆదియందు భూమియంతయు జలముయి డైననియు పిదప కమక్రమమున యీ భూమి జలమునుండి మెట్టవేసి తేలినదనియు, నవీనశాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనియున్నారు. అట్టిశిల్పితో సృష్టియంతయు మత్స్య కూర్మములతో నిండియున్నపుడు భగవంతుడు ధర్మప్రతిష్ఠాపనార్థము మత్స్యకూర్మారూపతారముల నెత్తెననిచో అంగు నిపరీతమేమిగలదు? భూమి నీటిపై మెట్టగట్టినపిదప సృష్టియంతయు వరాహరూపమున నుండగా భగవంతుడు ధర్మప్రతిష్ఠాపనార్థమై వరాహావతారము నెత్తెననుటలో విపరీతమేమిగలదు? మన మృదుకోరినండియదప్పించెనని చెప్పెడు డార్విన్ సిద్ధాంతము సర్వజనసమ్మోదము కాలేనా? కావున మనశాస్త్రములందు యీ ప్రపంచతత్త్వము లన్నియు ఆదియందే వివరింపబడి యున్నవి. కాని వానిని మనము గ్రహించజాలక వెక్కిరింప ప్రారంభించుచున్నాము. ఇది మన తెలివితక్కువగాని వేరొందుకాదు. కావున మనశాస్త్రజ్ఞానము నభివృద్ధి జేసికొని అందలి మర్మములను గ్రహింపవలెను. గంగానదిజలంబు కలరాజాచ్యమును పుట్టించువురుగులను చంపగలము. మన మనుజునమును మనదొడ్లలోనేసి పెంచుతులసి, మగ్యపుజ్యరక్షిటముల చంపగలదు (Malaria) మనము జలము నింపియుంచుకొను రాగి పాత్రములు, జలమందలి యన్ని రకముల క్రిమికీటకంబులును నంపివేయును. ఇట్టి విషయముల నేకములను మనశాస్త్రజ్ఞు లిదివరకే కనుగొనియున్నారు. వాని నన్నిటిని మనగ్రంథము లిదివరకే పొందుపరచియున్నవి.

అద్భుతనివారిణి. 126

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎల్క్ట్రోటానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు. నిద్ర లేకుండుట, జ్వరము, తిమ్మనగను, మెదడు దిమ్మగా నుండునా, నియం దంతెమాత్ర మిచ్చ లేకుండుట, నిస్సర్దువ బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యాధ్యయనము, ఉపాధ్యాయులకు గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటినిమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మూత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నవీనము! సవీనము!!

పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు **ఆట్రో దిల్ బహర్**

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆహ్లాదకరమునకలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని, పాత్రాల్లో వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సందన రసము మధ్యలోనుంటే యంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనాభవింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినా యీ ఆట్రో దిల్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుడు.

తల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. చార్జి
1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.

అంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జమ్మనపేట పేద, బొంబాయి.

చుద్రాను యెజంతు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి, చై నాబాబు రోడ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము.

అన్ని నోపులకు సిద్ధపడము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనోపుల మాన్యును.

పార్శ్వపు నోపుల భార

దోలును. వాయువు

పోయిపోగొప్పను.

సువాసనగలిగి యుండును.

క్రమింబు నుండదనిది.

వనమూలికలచే హింసాదేశమును

చూడవలెను. చూచుచుండు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము 108, ప్రేరికాపు, బొంబాయి.
1, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర ప్రహేళిక పురాణము

వ్యాసముని విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? కులభేదము లేకలి? అచార్యవరహరము తెల్లెట్లుమాట? ఈ మొదలగు విషయము తెల్పుచు యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా శీగ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నది. కైఫియతల సులభము. 900 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమును వి వెల 5-0-0 కర్పలు చేయు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, వ్యంగ్యమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. నుంచికాగితములనై అచ్చు, కాళికాతైండు భరమ. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేయు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,

తెలుగు పండితుడు.

మునిసిపల్ ప్రెస్, మద్రాసు, కడప

త్వరపడుడు!

774

కొద్దిప్రతులుమాత్రమే!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు. దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగపగునట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హతయోగభేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. శృతిహస్తప్రకాశము- వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతనామస్తుత్యాదికమున్న, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తక్కిట యున్నంత
సన్నిపక్షం
మనసుకరుగ

ఉపద్రవ్య నృసింహశాస్త్రి
సంగీతి లక్షణవిద్వాన్
అమలాపురము.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్పొప్పులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడికలు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
వి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,

[723] మదనపురా, బెనారస్ సిటీ.

కాళీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచపుకగ' సప్తయిచేతురు. భిక్ష సారి అర్థరుయిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

మోటారు బస్సుకార్డు.

కాంటినెంటల్ అండు రిపబ్లిక్ బస్సుకార్డు సకాలమున అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియోటరు వగైరాలతో సహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెంకటాచార్య, రాయపేట, (758) మద్రాసు.

భావోద్వేగులకు వరము: బొంబాయి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అత్యుత్తమ రక్తమువలన జనించుజాడ్యములకు కీడిమిమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండిమాలలను తొలగించి, ప్రాంతాద్యములను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను బోగొట్టును.

మిక్కిలి-లి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఇది శుభ్రముగా మునిసిపల్ ఆస్పత్రుయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను బోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసవోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబంధమున నోపులను బోగొట్టి రక్తమును శుభ్రముగా చేయును. 16 శోజాలవర ముండుటకు 4 బోట్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిచరు:- పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రముఖ కట్టనంది రామలింగారెడ్డి గారిచే వాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రనత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

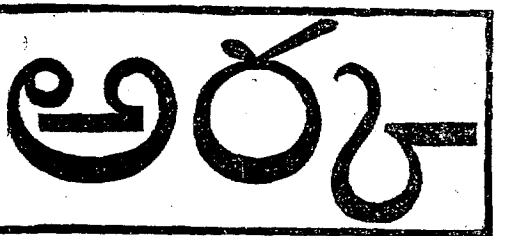
గర్భాశయ రోగనివారికి:- శ్రీలక్ష్మ గలుగు ఋతుసూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల జాష్టి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, మాతికావాలము, కీళ్లనోప్పులు, ఆరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

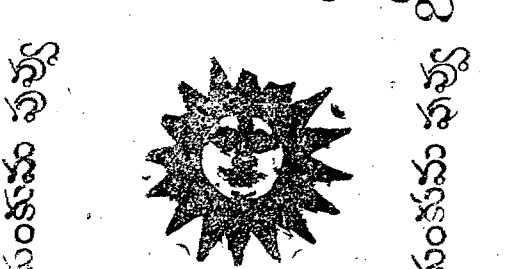
రక్తశుద్ధి వ్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అల్సరు, కీళ్లనోప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, నుఖిసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బంధరువీధి, మద్రాసు.
త్రాంచి:- సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్సు మొదలగువని ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21. హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

రు.ప.		రు.ప.		రు.ప.		రు.ప.	
సంతమాన్యము పండ్లతోముటకు	... 0-2	తామర తైలము; తామర, తీటకు	... 0-4	మోహిని తైలము వెండ్రుకలు వెరుగుటకు	... 0-12		
శీర్ష్ససాయనము మాత్రలు అశీర్ష్సమునకు	... 1-4	కుప్పకు తైలము డబ్బి 1-కి	... 0-4	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	... 0-8		
దంతిశాలహరి పండ్లపోటుకు	... 0-8	సురత్తిద్రావకము సీసా 1-కి	... 1-0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి	... 1-0		
వజ్రగుళికలు భాతుపుష్టికి	... 1-0	కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు	... 1-4	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దవి, చుంచవి 50-కి	... 0-10		
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	... 0-12	కఫహరిమాన్యము. దగ్గు, ఉబ్బసములకుడబ్బి 1-కి	0-8	సుఖభోగి మాత్రలు	... 1-0		
మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	... 0-12	వాయువుపోట్లకు మందు	... 1-0	సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	... 1-0		
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	... 0-8	సుందరితైలము, ముఖకాంతికి	... 0-8	విరేచనములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి	... 0-8		
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	... 0-4	పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు	... 0-6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి	... 0-8		
కలగమాత్రలు వాంతిభేదలకు	... 0-6	కర్ణకులహరి చెవిపోటుకు	... 0-6	శిరోవేదన మాత్రలు తలనొప్పులకు	... 0-12		
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీదలకు డబ్బి 1-కి	... 0-8	జులూబి మాత్రలు మలబద్ధమునకు	... 0-8	కాలినపుండ్లకు మానె సీసా 1-కి	... 0-8		
వాముకిరూర్మము సీసా 1-కి	... 0-6	జంతువాతహరి ఎముడికలకు	... 0-8	శేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	... 1-0		
చీలకు మందు సీసా 1-కి	... 0-4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	... 1-0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసనగానుండు 50-కి	0-8		

పోస్టు ఖర్చులు చేయు.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.